

POTPISAN NOVI KOLEKTIVNI UGOVOR EPCG

AKTUELNOSTI:

*Skupština: Izabran novi
Odbor direktora*

str.
05.

AKTUELNOSTI:

*TE „Pljevlja“: Rekordi u
mjesečnoj i dnevnoj proiz-
vodnji*

str.
07.

CEDIS:

Profesionalci i na minus 15

str.
15.

AKTUELNOSTI:

10.

AKTUELNOSTI:

Regionalni centar FC Snabdijevanje Nikšić Zadovoljni naplatom

INTERVJU:

11.

INTERVJU:

Momir Grbović, član Organizacionog odbora CG Komiteteta CIGRE Na V Savjetovanju očekujemo oko 200 učesnika

DRUŠTVO:

27.

DRUŠTVO:

Uspješan početak decenije postojanja Kluba DDK EPCG Kap vrijedna života

SADRŽAJ:

- 04. **AKTUELNOSTI**
Potpisan Kolektivni ugovor

- 05. **AKTUELNOSTI**
Skupština donijela odluku o izboru članova Odbora direktora EPCG, za predsjednika izabran Đoko Krivokapić
Izražena zainteresovanost za ulazak u vlasničku strukturu RUP-a

- 07. **INTERVJU**
Luka Jovanović, direktor TE „Pljevlja“ o rezultatima ovog proizvodnog objekta

- 08. **IZMEĐU DVA BROJA**

- 10. **AKTUELNOSTI**
Regionalni centar FC Snabdijevanje Nikšić Zadovoljni naplatom

- 11. **INTERVJU**
Momir Grbović, član Organizacionog odbora CG Komiteteta CIGRE
Na V Savjetovanju očekujemo oko 200 učesnika

- 12. **CRNA GORA**

- 13. **CEDIS**
NOVAK MEDENICA, DIREKTOR REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU
STVOREN POVOLJAN AMBIJENT ZA RAZVOJ

- 15. **CEDIS**
MONTERI CEDIS-a DOBILI BITKU SA NEVREMENOM PROFESIONALCI I NA MINUS PETNAEST

- 18. **CEDIS**
Bolji napon za Bar
NA MREŽI TS „POPOVIĆI“

- 19. **CEDIS**
JOŠ JEDNA LICENCA ZA CEDIS
VIŠESTRUK ZNAČAJ SAMOSTALNOG UPRAVLJANJA SISTEMOM ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU

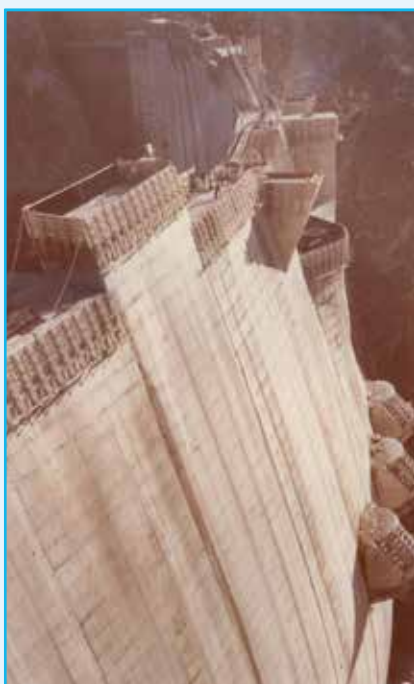
- 20. **CEDIS**
NA SNAZI NOVA ORGANIZACIJA CEDIS-a I PRAVILNIK O SISTEMATIZACIJI RADNIH MJESTA
CILJ POVEĆANJE EFIKASNOSTI

- 20. **CEDIS**
KLUB DDK – PODRUŽNICA BERANE
KRV DARovalo 26 HUMANISTA

- 21. **CEDIS**
Na pripravničkom stažu u CEDIS-u 38 visokoškolaca
PRILIKA ZA STICANJE PRVOG RADNOG ISKUSTVA I NOVOG ZNANJA

- 23. **AKTUELNOSTI**
Visokoškolci na stručnom osposobljavanju u EPCG

FELJTON:

33.

FELJTON:
Rako Milošević
Djelo hrabrih

PUTOPISNA REPORTAŽA:

36.

PUTOPISNA REPORTAŽA:
Trnovačko jezero (I dio)
Put kojim se rjeđe ide

ELEKTROPRIVREDA

PREDSJEDNIK ODBORA DIREKTORA

Đoko Krivokapić

IZVRŠNI DIREKTOR

Tonino Maglio

DIREKCIJA ZA ODNOS SA JAVNOŠĆU

IZVRŠNI RUKOVODILAC

Rajko Šebek
rajko.sebek@epcg.com

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Miodrag Vuković
miodrag.vukovic@epcg.com

REDAKCIJA

Olivera Vulanović
olivera.vulanovic@epcg.com
Biljana Mitrović
biljana.mitrovic@cedis.me
Marko Burić
marko.buric@epcg.com
Danica Janković
danica.jankovic@epcg.com

KOMPJUTERSKA OBRADA

DPC D.O.O. Podgorica

Adresa redakcije:

Ulica Vuka Karadžića 2 Nikšić
Tel/fax: 040/204-223
E-mail: list.epcg@epcg.com
Web site: www.epcg.com
Izdavač: Elektroprivreda
Crne Gore AD Nikšić
Tiraž: 1800
Štampa: Grafo group D.O.O.
Podgorica

24. REGION

25. SVIJET

DRUŠTVO

PODGORIČKA GIMNAZIJA DOBILA NOVU
BIBLIOTEKU

26. EPCG među donatorima

DRUŠTVO

Uspješan početak decenije postojanja Kluba DDK
EPCG

27. Kap vrijedna života

AKTUELNOSTI

U Podgorici održana završna konferencija povodom
pilot inicijative "Prilike"

28. Mlada energija pokreće svijet

PREDSTAVLJAMO

Veselin – Migo Bajović, šef odjeljenja u Sektoru za
saobraćaj, transport i mehanizaciju

29. Automobilski as i rokenrol

PREDSTAVLJAMO

Branko Čalasan, poslovođa u elektro održavanju
HE Piva

32. Vrijeme druženja i rada

FELJTON

Rako Milošević, šef gradilišta istražnih radova
na izgradnji hidroelektrane na Mratinju
Djelo hrabrih

33.

DRUGI PIŠU

Genije je zadivljujuće detaljno predviđao
budućnost

34.

TESLINO PROROČANSTVO

PUTOPISNA REPORTAŽA

Trnovačko jezero (I dio)

36.

Put kojim se rjeđe ide

38.

SA SVIH MERIDIJANA

39.

PREPORUKE ZA ČITANJE

ZDRAVLJE

40.

Tipovi koji jedu kruške i jabuke

AKTUELNOSTI

41.

Neka vas vozi dobra energija 3

42.

Ford mondeo potrošaču iz Podgorice

43.

"BUDI U TOKU, BUDI U IGRI"

43.

TESLA

AKTUELNOSTI

POTPISAN KOLEKTIVNI UGOVOR

Mitar Vučković

Izvršni direktor EPCG, Tonino Maglio, i predsjednik Sindikalne organizacije zaposlenih, Zoran Ostojić, potpisali su u srijedu, 08.februara, novi Kolektivni ugovor, nakon što su predstavnici menadžmenta i reprezentativnog sindikata usaglasili konačnu verziju tog dokumenta.

- Želim da se zahvalim svima koji su doprinijeli da dode-mo do rješenja. Vjerujem da ćemo ubuduće imati izvan-rednu saradnju, jer i menadžment i sindikat imaju jedan cilj da kompanija bude profitabilna, a radnici zadovoljni. Shvatam da je ovo bila žrtva. Dugo smo razgovarali i vje-rujem da smo postigli dobar sporazum. Svakako da to nije kanačno rješenje, jer ćemo se još gledati. Nadam se da će, kada se ponovo budemo sreli, uslovi za sve biti još bolji, kazao je Tonino Maglio, nakon potpisivanja Kolektivnog ugovora.

Predsjednik SOZ-a, Zoran Ostojić, kazao je da u repre- zentativnom sindikatu ovaj Kolektivni ugovor ne doživ- ljavaju kao dobro rješenje.

- Osim toga što je ostao dodatak od 10 odsto za rad u dru- goj smjeni sve ostalo je poraz sindikata. Svakodnevno u medijima čujemo da EPCG nikada bolje nije poslovala, da na računu ima deponovano 240 miliona eura, a sa druge strane smanjuje se obračunska vrijednost koeficijenta, procenat izdvajanja za rješavanje stambenih potreba za- poslenih, finansiranje sindikata i drugo, rekao je Ostojić.

Obrativši se izvršnom direktoru, Magliu, Ostojić je kazao da se nada da će učiniti napor da se ubuduće češće sretaju predstavnici menadžmenta i sindikata i da će pokazati više smisla za potrebe zaposlenih. Predsjednik SOZ-a je istakao da najveća zasluga za potpisivanje Pojedinačnog kolektivnog ugovora pripada novoimenovanom pred- sjedniku Odbora direktora, Đoku Krivokapiću.

Podsjetimo, predstavnici menadžmenta i reprezentativ- nog sindikata odredbe Pojedinačnog kolektivnog ugo- vra usaglasili su nakon dugih i napornih pregovora. Novim Kolektivnim ugovorom bruto obračunska vrijednost koeficijenta za obračun zarada utvrđena je u iznosu od 162,5 eura, oko 4,5 odsto manja od dosadašnje, zaposle- nima je ostao dodatak od 10 odsto za rad u drugoj smjeni, dok će se u fond za rješavanje stambenih potreba zaposle- nih izdvajati 4,5 odsto.

Novi Kolektivni ugovor dostupan je na internom web porta- lu kompanije u koloni LJUDI- PRAVA I OBAVEZE.

Sa potpisivanja Kolektivnog ugovora

SKUPŠTINA SOZ PRIHVATILA USLOVE POSLODAVCA

Miodrag Vuković

U zgradi Direkcije EP CG održana je, u petak 03. februara, IV vanredna Skup- ština SOZ.

Na dnevnom redu Skupštine, kojoj je prisustvovalo 29 delegata iz svih po- družnica ove sindikalne organizacije, bile su dvije tačke dnevnog reda.

Prva, ujedno i glavna tačka dnevnog reda, odnosila se na izjašnjanje o prihvatanju zaključenja novog Kolektivnog ugovora sa poslodavcem.

Delegati su, nakon opširne rasprave, većinom glasova prihvatili predlože- ne uslove, koje su usaglašavali predstavnici poslodavca i delegacija SOZ, te tako dali zeleno svijetlo svojim predstavnicima za potpisivanje novog Kole-ktivnog ugovora EPCG.

Predsjednik SOZ Zoran Ostojić istakao je u svom obraćanju da su pregovori oko usvajanja novog Kolektivnog, ali i granskog ugovora, trajali predugo i da su bili za pregovaračke strane iscrpljujući. Ostojić se zahvalio članovima svo- je organizacije, ali i svim zaposlenim na strpljenu iskazanom tokom perioda dok su pregovori trajali.

Delegati skupštine SOZ su konstatovali i da je prihvatanje ovakvog Kole-ktivnog ugovora bio maksimum koji se u aktuelnom trenutku mogao izdej- stvovati od strane reprezentativnog sindikata naše kompanije. Skupština je konstatovala i to da će pregovori oko najbitnijih pitanja za zaposlene u našoj kompaniji biti nastavljeni, tako da će se o svim pitanjima vezanim za status radnika intenzivno raspravljati sa poslodavcem već nakon šest mjeseci.

Detalj sa Skupštine SOZ

AKTUELNOSTI

SKUPŠTINA DONIJELA ODLUKU O IZBORU ČLANOVA ODBORA DIREKTORA EPCG, ZA PREDsjedNIKA IZABRAN ĐOKO KRIVOKAPIĆ

IZRAŽENA ZAINTERESOVANOST ZA ULAZAK U VLASNIČKU STRUKTURU RUP-A

Redakcija

U Nikšiću je 31. januara 2017. godine održana XVI vanredna skupština akcionara EPCG AD Nikšić.

Na osnovu unaprijed utvrđenog dnevnog reda Skupštine, kojom je predsjedavao izvršni rukovodilac Direkcije za ljudske resurse, Ranko Vojinović, donijete su odluke o razrješenju postojećih i imenovanju novih članova Odbora direktora EPCG, kao i odluka o izražavanju zainteresovanosti za ulazak u vlasničku strukturu Rudnika uglja Pljevlja. Skupština je donijela odluku o izražavanju zainteresovanosti za ulazak u vlasničku strukturu RUP-a. Naime, u cilju postizanja što veće sinergije i optimizacije rada subjekata termoelektričnog sektora u Crnoj Gori, EPCG izražava zainteresovanost za ulazak u vlasničku strukturu RUP-a kupovinom akcija čime bi preuzela Rudnik uglja Pljevlja, kao akcionarsko društvo.

Odbor direktora i menadžment Društva zaduženi su da, u okviru svojih ovlašćenja, nastave aktivnosti na sagledavanju ponuđene cijene akcija i pripreme materijal za konačno izjašnjenje nadležnih kompanijskih organa.

Shodno Zakonu o privrednim društvima, Skupština je, po utvrđenom dnevnom redu i u skladu sa Statutom Društva, izvršila razrješenje i izbor novih članova Odbora direktora kompanije.

Za članove Odbora direktora izabrani su Đoko Krivokapić, Samir Hodžić, Ljubo Knežević, dr Ranko Milović, Oreste Bramanti, Masimo Tibergera i Frančesko Bečeli. Na konstitutivnoj sjednici Odbora direktora koja je održana nakon Skupštine, za predsjednika Odbora direktora izabran je Đoko Krivokapić.

Sa konstitutivne sjednice Odbora direktora

Detalj sa skupštine

BIOGRAFIJE NOVIH ČLANOVA ODBORA DIREKTORA EPCG

ĐOKO KRIVOKAPIĆ – DIPLOMIRANI EKONOMISTA

Đoko Krivokapić je rođen 24. 10. 1962. godine u Nikšiću, gdje je završio osnovnu i srednju školu. Studirao je Ekonomski fakultet u Podgorici, na kojem je diplomirao 1987. godine.

Radni angažman započeo je u Ekonomsko – finansijskom sektoru Rudnika boksita AD Nikšić, u Službi ekonomike, nakon čega je raspoređen na poslove finansijskog direktora Rudnika boksita. Od 2010. do 2013. obavljao je poslove direktora filijale Prve banke u Nikšiću. Funkcije potpredsjednika Opštine Nikšić i sekretara Sekretarijata za finansije, razvoj i preduzetništvo vrši od 5. jula 2013. godine. Oženjen je i ima dvoje djece.

LJUBO KNEŽEVIĆ – DIPLOMIRANI INŽENJER ELEKTROTEHNIKE

Ljubo Knežević je rođen 1981. godine u Podgorici gdje je završio osnovnu i srednju školu, kao i Elektrotehnički fakultet na Univerzitetu Crne Gore, 2004. godine.

Prvi radni odnos zasnovao je 2005. godine u Elektroprivredi Crne Gore AD kao operativni dispečer u Nacionalnom dispečerskom centru. Do 2016. godine, kroz radni angažman u Elektroprivredi Crne Gore i Crnogorskom elektroprenosnom sistemu, obavljao je različite poslove iz oblasti planiranja, upravljanja i razvoja elektroenergetskih sistema, realizacije infrastrukturnih investicija, usaglašavanja nacionalne regulative u oblasti energetike sa pravnom tekovinom Evropske Unije, regionalizacije saradnje u energetici i otvaranja tržišta električne energije. Sa radnog mjesta direktora Sektora za regulatorne poslove i poslove međunarodne saradnje u CGES – u, u decembru 2016. godine, imenovan je za savjetnika predsjednika Vlade Crne Gore za energetiku.

Autor je više stručnih radova iz oblasti razvoja i eksploatacije elektroenergetskih sistema.

SAMIR HODŽIĆ, DIPL. ING.

Samir Hodžić je rođen 1. 3. 1991. godine u Pljevljima, gdje je stekao osnovno i srednje obrazovanje. Studirao je Fakultet za energetiku u Velenju, Republika Slovenija. Diplomirao je 2012. godine. Trenutno je apsolvent magistarskih studija na istom smjeru.

Radni angažman je započeo u Republici Sloveniji, u sektoru proizvodnje, firme d.o.o. 'Gorenje - Velenje'. Po povratku u Crnu Goru bio je član centralnog održavanja u firmi 'Vektra Jakić', u periodu od 2014. do 2015. godine. Od 9. marta 2016. godine obavlja poslove u Opštini Pljevlja, u Sekretarijatu za stambeno - komunalne poslove, saobraćaj i vode, u vidu izrade studija, kao i na prikupljanju svih neophodnih informacija potrebnih za izradu planova za energetska efikasnost i obnovljive izvore energije.

INTERVJU

LUKA JOVANOVIĆ, DIREKTOR TE „PLJEVLJA“ O
REZULTATIMA OVOG PROIZVODNOG OBJEKTA

OSTVARENI REKORDI U MJESEČNOJ I DNEVNOJ PROIZVODNJI

Luka Jovanović

Miodrag Vuković

Zamolio bih Vas da nam ukratko kažete nešto više o radu pogona, funkcionisanju TE „Pljevlja“ i proizvodnim rezultatima u godini koja je za nama?

Prošla 2016 godina u TE „Pljevlja“ je prošla u ambijentu, mogu slobodno reći, pouzdanog i stabilnog rada. dok je nivo proizvodnje bio direktno zavistan od plana koji je diktirao naš enerđži menađment.

Ako posmatramo realizaciju plana sa pozicije energatskog bilansa za proteklu 2016. godinu, možemo konstatovati da je ostvaren na nivou od 95,7% od godišnjeg plana. Tačnije termoelektrana u Pljevljima proizvela je tokom 2016. godine 1.216GWh električne energije od godišnje planiranih 1.286GWh. Po takozvanom voznom redu, dafinisanom od strane enerđži menađmenta naše kompanije, u prošloj godini realizacija koju je ostvarila termoelektrana bila je na nivou od 99%.

Šta biste posebno istakli kada je riječ o radu proizvodnih pogona termoelektrane u 2016. godini?

Posebno bih istakao rekordnu proizvodnju termoelektrane u mjesecu decembru, koja je iznosila 152.379 MWh električne energije, što je rekord u dosadašnjem radu elektrane na mjesečnom nivou. Po prvi put je termoelektrana ostvarila dnevnu proizvodnju od 5000MWh električne energije, što takođe predstavlja rekord u radu proizvodnih pogona.

Moram naglasiti da se proizvodnja u zadnjem mjesecu protekle i prvom mjesecu ove 2017. godine odvijala u uslovima

izuzetno nepovoljnih vremenskih prilika. Naime, u ovom periodu pogoni su radili na ekstremno niskim temperaturama i samo zahvaljujući izuzetnim naporima ljudi iz službi održavanja i proizvodnje termoelektrane nesmetano je obavljana proizvodnja energije.

Posebno bih istakao i da je zahvaljujući stručnosti i znanju naših kadrova podignuta snaga na „pragu elektrane“ sa dosadašnjih 198.5MW na 205MW. Na ovaj način se za približno istu potrošnju uglja i istu sopstvenu potrošnju, dobilo novih 6 MW snage, što neminovno pozitivno utiče na efikasnost rada kao i na proizvodnu cijenu energije.

Koliki je udio proizvodnih kapaciteta TE „Pljevlja“ u ukupnoj proizvodnji Elektroprivrede Crne Gore?

Svojom proizvodnjom Termoelektrana „Pljevlja“ standardno učestvuje sa oko 45 odsto u ukupnoj proizvodnji energije iz sopstvenih izvora EPCG. Ovaj podatak najbolje nam govori o njoj, da tako ka-

žem, baznoj ulozi kao proizvođača električne energije iz domaćih izvora i njenoj nezamjenjivosti, ako uzmemo u obzir aktuelni ambijent proizvodnje energije u crnogorskim uslovima.

Potrebno je uvijek istaći izuzetnu ulogu termoelektrane u sadašnjem, ali i proteklom periodima, posebno onim kada nije bilo dovoljno vodenih dotoka za naše hidrocentrale. U tim periodima TE „Pljevlja“ je bila pouzdan oslonac za uredno snabdijevanje potrošača.

Kakvi su planovi za narednu godinu i koji su prioriteti?

U narednoj 2017 god. planirano je izvođenje godišnjeg remonta postrojenja u trajanju od 60 dana. Tokom remontnih poslova, pored ostalih, planirani su i radovi na kapitalnom remontu turbogeneratorskog postrojenja. Inače, planirani radovi koji će biti obavljani tokom kapitalnog remonta, imaju za cilj da obezbijede pouzdan rad turbinskog postrojenja termoelektrane u narednih 5 godina.

Detalj iz TE „Pljevlja“

IZMEĐU DVA BROJA

REKORD U DISTRIBUTIVNOJ POTROŠNJI ELEKTRIČNE ENERGIJE

Potrošnja električne energije na distributivnom nivou, kao posljedica izuzetno niskih temperatura zabilježenih u januaru, dostigla je apsolutne rekorde ikada zabilježene u Crnoj Gori. Energija koju je preuzela distributivna mreža u prvih deset dana januara iznosila je 95,17 GWh, što je za 21 odsto više nego u istom periodu prošle godine. Najviša dnevna potrošnja je evidentirana 10. januara i iznosila je 11,3 GWh, što je za 53 odsto više u odnosu na isti dan prethodne godine i predstavlja apsolutni rekord ili najveću ikada ostvarenu dnevnu distributivnu potrošnju el. energije u Crnoj Gori.

NOVA ODLUKA O USLOVIMA ZA SPORAZUMNI PRESTANAK RADNOG ODNOSA

Izvršni direktor EPCG, Tonino Maglio, donio je još jednu Odluku kojom se utvrđuju uslovi za sporazumni prestanak radnog odnosa uz isplatu otpremnine zaposlenih u kompaniji.

Pravo na sporazumni prestanak radnog odnosa uz isplatu otpremnine imaju svi zaposleni na neodređeno vrijeme koji imaju najmanje 10 godina radnog staža i koji, na dan donošenja odluke, nisu navršili 64 godine života. Uslov je, takođe, da zaposleni ne smiju imati materijalne i finansijske obaveze prema kompaniji ili one moraju biti uredno izmirene. Osim toga, podnosioci zahtjeva za otpremninu ne treba da budu u postupku utvrđivanja odgovornosti ili otkazivanja ugovora o radu. Na kraju, Izvršni rukovodilac Funkcionalne/Operativne cjeline, kojoj zaposleni organizaciono pripada, mora biti upoznat sa prestankom radnog odnosa.

Onima koji ispunjavaju navedene uslove pripada otpremnina u visini od 24 prosječne neto zarade koje je zaposleni ostvario u poslednjih šest mjeseci u odnosu na dan donošenje Odluke. Iznos otpremnine ne može biti veći od 18.000 niti manji od 13.000 eura.

Zaposlenom koji ima status invalida pripada otpremnina u visini od 24 prosječne neto zarade koje je ostvario u poslednjih šest mjeseci od donošenja odluke, odnosno oko 20.000 eura.

Prikupljanjem dokumentacije staraće se Direkcija za ljudske resurse, a poreske obaveze po osnovu otpremnine preućeće EPCG. Zainteresovani mogu podnijeti zahtjev do 15. marta 2017. godine.

KIŠA POPRAVILA ELEKTROENERGETSKU SITUACIJU

Kiša i topljenje snijega u slivu Zete znatno su pojačali snagu dotoka te rijeke, koji su početkom februara dostigli ekstremnih 400 MW (cca 95 kubnih metara u sekundi). Inače, u prvih sedam dana februara u Nikšiću je palo 137 l/m² kiše, što je u dobroj mjeri popunilo i nivo akumulacija hidroenergetskog sistema „Perućica“ i donekle relaksiralo izuzetno tešku energetsku situaciju u Crnoj Gori.

U uslovima nezapamćene suše, količina padavina u Nikšiću u periodu decembar-januar, od višegodišnjeg prosjeka od 447 l/m², jedva da je dostigla 40 litara, naša najstarija velika hidroelektrana u januaru proizvela je samo 21 odsto količina predviđenih Bilansom za taj period godine. Istovremeno, hidroelektrana „Piva“ proizvela je 47 odsto od bilansiranih količina, pa je samo zahvaljujući dobroj pogonskoj spremnosti TE „Pljevlja“, koja je tokom prvog ovogodišnjeg mjeseca proizvela 126.000 MWh električne energije ili 96 odsto od plana, i uvozu elektroenergetska situacija bila pod kontrolom.

DUG ZA STRUJU PREKO 180 MILIONA EURA

Više od 180 miliona eura potrošači su dugovali Elektroprivredi Crne Gore (EPCG) za električnu energiju posljednjeg dana 2016. godine.

Gradani duguju 132.468.194,84 eura, a potrošači iz kategorije ostala potrošnja (firme i institucije) 48.033.688,58 eura.

EPCG ima 367.880 kupaca struje, od čega 334.190 domaćinstava i 33.690 potrošača iz ostale potrošnje.

Kada je riječ o domaćinstvima, najviše duguju građani tri najveća grada Podgorice, Nikšića i Bijelog Polja. U Bijelom Polju ima 16.580 domaćinstava, a prosječan dug iznosi 773,31 euro, odnosno ukupno više od 12,8 miliona eura.

Slijedi Nikšić sa 29.228 domaćinstava i prosječnim dugom od 721,05 eura, što je ukupno 21 milion eura. U Podgorici je 98.718 potrošača i prosječan dug je 589,21 euro, odnosno ukupno više od 58 miliona eura.

U kategoriji domaćinstva, čak 52 odsto ili 173.936 potrošača ostvarilo je popust na decemarskom računu po osnovu redovnosti u plaćanju, odnosno članovi su Zlatnog tima.

Lovćen lojalnost program

Udružite osiguranja,
sakupljajte bodove
i ostvarite
do 50 % popusta

Lovćen lojalnost program jedinstvenim sistemom udruživanja osiguranja i zbrajanja bodova povezuje osiguranja, čime ostvarujete popuste na:

- osiguranja kuće/stana
- kasko osiguranja motornih vozila AK
- turistička osiguranja
- osiguranja odgovornosti...

**Više polisa osiguranja,
veća ušteda.**

Nova osiguranja, dvostruki bodovi

Već sa dva osiguranja ste u programu

www.lo.co.me

(((020 404 404

AKTUELNOSTI

REGIONALNI CENTAR FC SNABDIJEVANJE NIKŠIĆ

ZADOVOLJNI NAPLATOM

Nikola Bezmarević

Olivera Vulanović

Uprkos brojnim problemima i slaboj platežnoj moći, naplata u Nikšiću, u protekloj godini, prilično je uspješno završena. Po riječima šefa Regionalnog centra Nikšić, Nikole Bezmarevića, procenat za prodatu energiju, po fakturi, bio je 107,1 posto, dok je plan iznosio 108,6 posto, što znači da je naplaćeno, oko, dva procenta više nego u 2015. godini. Kao region, takođe su bili uspješni pa su naplatili 105,8 posto fakturisane energije, ili 107,2 procenta u odnosu na planirano.

Regionalni centar FC Snabdijevanje Nikšić pokriva, osim Nikšića, još četiri grada: OJ Snabdijevanje Plužine, Šavnik, Žabljak i Pljevlja. Od, ukupno, 125 hiljada stanovnika, koliko se nalazi na ovim lokacijama, evidentirano je, oko, 60 hiljada potrošača. Bezmarević objašnjava da je značajna razlika u platežnoj moći kod kupaca u sredinama gdje, recimo, na 20 hiljada stanovnika ima 30 hiljada potrošača, što znači da mnogi od njih posjeduju dva ili više brojila. Podrazumijeva se da su ovi kupci boljih finansijskih mogućnosti te se, stoga, proces naplate odvija bez problema i u predviđenom roku. On ističe da ovu činjenicu, do sada, niko nije posmatrao kao validan parametar već se, na planu uspješnosti naplate, vrednuje broj potrošača.

Da bi stepen naplate podigli na viši nivo, dugo su radili na kompletiranju ličnih podataka kupaca, ispravljanju

adresa, popunjavanju nedostajućih matičnih podataka i sl. U ranijem sistemu radilo se na staromodan način, uz oslanjanje na usmene dogovore i lične kontakte. Unošenje svih relevantnih podataka u kompjuter učinilo je naplatu efikasnijom, takođe i sklapanje protokola za otplatu dugovanja po povoljnim uslovima. Bezmarević ističe i dobru saradnju sa Distribucijom iako se, trenutno, svi suočavaju sa novonastalom situacijom, budući da distributeri ukidaju regionalne podjele i teže ka što većoj centralizaciji. Bezmarević pomalo strahuje da će se, na taj način, možda, sporije rješavati problemi potrošača, ali se, ipak, nada najboljem.

Osim dobre naplate, što je imperativ ovoga posla, Bezmarević ističe još jednu činjenicu, takođe važnu. Naime, u nikšićkom regionu međuljudski odnosi su na visokom nivou, što je i preduslov uspješnosti na radnom mjestu. Po riječima šefa Regionalnog centra, svi su spremni da pomognu jedni drugima, ili da, po potrebi, zamijene kolegu. Posebno ga raduje, ističe on, što svi sa voljom dolaze na posao.

Inače, u iščekivanju su skorog prelaska u nove prostorije, u Bulevaru 13. jula, što znači da će, u savremenom, adekvatnom prostoru imati bolje uslove za rad, dok kupci mogu očekivati bolji pristup i veći komoditet.

INTERVJU

MOMIR GRBOVIĆ, ČLAN ORGANIZACIONOG ODBORA CG KOMITETETA CIGRE

NA V SAVJETOVANJU OČEKUJEMO OKO 200 UČESNIKA

Momir Grbović

Miodrag Vuković

Peto Savjetovanje CG KO CIGRE biće održano od 09. do 12. maja u Bečićima. Koliki broj učesnika i radova očekujete?

Za V Savjetovanje CG KO CIGRE dosad je prijavljeno oko 120 radova, što je najveći broj dosad. Imajući ovo u vidu, očekujemo oko 200 učesnika: autora radova, predstavnika energetske subjektiva i sponzora, stručnjaka iz Crne Gore i regiona. Pored njih Savjetovanje CG KO CIGRE uvijek privuče i veliki broj novinara, kao i predstavnike nevladinog sektora.

Značajan broj radova, kao i na prethodnim savjetovanjima, pripremile su naše kolege iz EPCG. Na prošlom IV Savjetovanju je bilo izvjesnih problema vezanih za odlazak i boravak naših zaposlenih na skup. Ovog puta očekujem da neće biti nikakvih sličnih situacija, tako da će svim autori, koautorima, ali i svi zainteresovanim za aktivno učešće u radu savjetovanja biti omogućeno da prisustvuju ovom naučnom skupu.

Da li su već određene, i ako jesu, koje su to preferencijalne teme koje će biti obrađivane na V Savjetovanju?

Petnaest studijskih komiteta koji djeluju u okviru CG KO CIGRE, definisalo je preferencijalne teme u skladu sa aktuelnim trenutkom u energetske sektoru. Veliki broj prijavljenih radova govori, između ostalog, i o tome koliko su teme bile inspirativne autorima. Sve preferencijalne teme mogu se naći na internet stranicama CG KO CIGRE.

Mislim da će veliku pažnju privući tema okruglog stola o obnovljivim izvorima električne energije u Crnoj Gori, gdje će se poseban akcenat staviti na rad vjetrogeneratora. Očekuje se veliki broj izlagača i učesnika, a pomenuta tema okruglog stola posebno je inspirativna jer se ulazak vjetroelektrana u elektro-energetski sistem Crne Gore očekuje već krajem februara.

Koliki je, po Vašem mišljenju, doprinos i uticaj ovakvih stručnih skupova na budući rad i primjenu prezentovanih znanja u praksi?

Dvogodišnja savjetovanja CG KO CIGRE su idealna prilika da se prezentiraju i razmijene stručna i naučna dostignuća među kolegama iz Crne Gore i regiona. Ovakvi skupovi omogućavaju uvid u primjenu naučnih metoda u praksi, analizu različitih iskustava iz pogona korisnu za budući rad, razmjenu mišljenja o aktuelnim i nerijetko spornim pitanjima, stvaranje novih poslovnih kontakata itd.

i višestruko su korisni za sve učesnike.

Kakve su konekcije i saradnja CG KO CIGRE sa sličnim komitetima u regionu i šire?

CG KO CIGRE saraduje sa Nacionalnim komitetima CIGRE iz regiona i krovnom organizacijom CIGRE Pariz. Na osnovu zajedničkog interesa i ranije neformalne saradnje, Nacionalni komiteti CIGRE Austrije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Grčke, Mađarske, Italije, Makedonije, Rumunije, Srbije, Slovenije, Ukrajine i Crne Gore donijeli su odluku o osnivanju Regionalnog komiteta CIGRE za Jugoistočnu Evropu (SEERC). Osnovi ciljevi SEERC-a su: pružanje doprinosa značaju pojedinačnih nacionalnih komiteta u regionu, jačanje interakcije između stručnjaka iz država regiona i podsticanje novih regionalnih aktivnosti u korelaciji sa novom energetske politikom i velikim regionalnim energetske projektima.

Detalj sa prethodnog IV Savjetovanja, koje je održano u Igalu 2015. godine

CRNA GORA

Investirano oko 180 miliona eura u obnovljive izvore energije

Za izgradnju i stavljanje u funkciju objekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora uloženo je skoro 180 miliona eura, a najveću investiciju ima vjetroelektrana Krnovo za čije ulganje je izdvojeno oko 143 miliona eura.

Preostalih gotovo 35 miliona je investirano za izgradnju 12 malih hidroelektrana koje imaju status povlašćenog proizvođača, saopšteno je iz Ministarstva ekonomije.

Te investicije će Crnoj Gori omogućiti prihode na dodatnu vrijednost (PDV) kao i one od koncesijske naknade.

-Osim koncesijske naknade, koju pored države ubire i lokalna samouprava, investitori u velikoj mjeri ulažu i u poboljšanje kvaliteta života u tim područjima- istaknuto je u saopštenju.

CROENERGO.COM

Dženeral Elektrik učesnik u izgradnji drugog bloka TE Pljevlja

Škoda Praha izabrala je američku kompaniju Dženeral Elektrik za partnera na projektu izgradnje drugog bloka Termoelektrane u Pljevljima.

Predstavnici dvije kompanije potpisali su sporazum o strateškom partnerstvu koji definiše uslove saradnje u izgradnji drugog bloka termoelektrane u Pljevljima po sistemu ključ u ruke.

Škoda Praha i Dženeral elektrik su dogovorili da će zajedno graditi i opremiti termoelektranu. Osim toga će Elektroprivredi Crne Gore, koja je investitor izgradnje drugog bloka, obezbijediti kredit koji treba da pokrije najmanje 85 odsto investicije.

Do kraja februara Škoda Praha i Dženeral elektrik bi trebalo da naprave i predstave konačni nacrt finansijske strukture i uslove finansiranja projekta.

Elektrana s izlaznom snagom od 254 megavata za Crnu Goru je projekat od strateške važnosti, jer postojećem termobloku ističu resursi do 2014. godine.

Gradnja drugog bloka ugovorena je za 324,5 miliona eura.

Škoda Praha je prvobitno dogovorila kredit od Češke eksportne banke i tamošnje državne agencije za osiguranje. Međutim, Češka eksportna banka je odustala u septembru 2016. godine i saopštila da ima problema u pronalaganju sredstava.

POBJEDA, VIJESTI

Male HE ne povećavaju cijenu struje

Status povlašćenog proizvođača, koji ima pravo na podsticaje, do sada je dobilo devet malih hidroelektrana (mHE), a ove godine će taj status dobiti još tri mHE, rekla je "Vijestima ministarka ekonomije Dragica Sekulić.

Podsticaji za obnovljive izvore energije (OIE) za svaku godinu se definišu na osnovu ukupnog broja objekata. U ovoj godini status povlašćenog proizvođača dobiće još mHE Bistrica vodotok Bistrica-pritoka Ljubovide u Bijelom Polju, investitora Hydro Bistrica Podgorica, mHE Babino Polje u Plavu investitora Kronor Podgorica i mHE Piševska rijeka u Andrijevici investitora Iigma Energy Andrijevica. Dakle, radi se o svega tri nove mHE, dok je najve-

ći uticaj na promjenu iznosa podsticaja upravo od vjetroelektrana, kazala je Sekulić.

Na pitanje da li je tačno da će potrošači preko mjesečnih računa plaćati sada, nakon povećanja podsticaja sa 0,129 centi za kWh na 0,473 centa, cijenu struje veću i do šest odsto, Sekulić je odgovorila da to nije tačno.

Cijena električne energije je tržišna kategorija. Podsticaji za OIE su druga kategorija i njih utvrđuje Ministarstvo ekonomije na osnovu regulative i metodologije koja usklađena sa metodologijom EU. Gradani ne plaćaju čitavu podsticajnu cijenu, već razliku između tržišne i podsticajne", rekla je Sekulić.

Ministarstvo je, kako je dodala, radilo procjenu na reprezentativnim računima za struju i došlo do rezultata da će iznos računa za januar za jedno domaćinstvo biti isti kao i u novembru 2016, za potrošnju od 500 kWh.

"Ako govorimo o prosječnom računu, taj račun bi bio čak i manji. Dakle moramo da imamo u vidu umanjenje cijena električne energije, kada govorimo o uticajima na račun, kazala je Sekulić.

Ona tvrdi da Ministarstvo, preko Savjeta za zaštitu potrošača, do sada nije dobilo nijedan zvaničan prigovor građana na stavku računa za struju koja se odnose na naknadu za OIE.

VIJESTI

CEDIS

NOVAK MEDENICA, DIREKTOR REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU

STVOREN POVOLJAN AMBIJENT ZA RAZVOJ

Novak Medenica

Biljana Mitrović

REGULATORNA AGENCIJA ZA ENERGETIKU JE CEDIS-U ODOBRILO PREKO 90 ODSTO OD ZAHTIJEVANOG IZNOSA ZA INVESTICIJE, ČIME JE OMogućENO DA SE REALIZUJU SVI PROJEKTI KOJI DOPRINOSU POVEĆANJU KVALITETA SNABDIJEVANJA POTROŠAČA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM. IMA MO KOREKTAN I PROFESIONALAN ODNOS SA OPERATOROM DISTRIBUTIVNOG SISTEMA, ŠTO JE PREDUSLOV ZA USPJEŠNO ISPUNJAVANJE OBAVEZA KOJE JE PRED NAS POSTAVIO ZAKON – ISTAKAO JE NOVAK MEDENICA, DIREKTOR REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU

S obzirom da CEDIS sada samostalno obavlja poslove operatora distribucije, da li se može očekivati da se ove godine pojavi neki novi snabdjevač električne energije na crnogorskom tržištu?

Zakonom o energetici je propisano da je vertikalno integrisani subjekat dužan da obezbijedi da se djelatnost operatora distributivnog sistema električne energije obavlja samo u nezavisnom pravnom licu koje ne obavlja druge energetske djelatnosti. Zakonom je takođe propisano da je operatoru distributivnog sistema zabranjeno da iskoristi svoju

vertikalnu integraciju za narušavanje konkurencije i da koristi naziv, znak i druge simbole koji su slični i mogu dovesti u zabludu u odnosu na snabdjevača.

Pravnim razdvajanjem Operatora distributivnog sistema koji obavlja djelatnost od javnog interesa i kao javnu uslugu, ispunjen je jedan od osnovnih principa na kojima se ostvaruje javni interes, a to je unapređenje konkurencije na tržištu električne energije.

Pored Elektroprivrede Crne Gore, trenutno u Crnoj Gori licencu za obavljanje djelatnosti snabdjevanja

električnom energijom posjeduju još četiri subjekta: Uniprom, Montenegrobonus, Petrol Crna Gora MNE i Energia power & gas. Interesovanje za dobijanje licence za obavljanje djelatnosti snabdjevanja postoji, a realno je očekivati da se to interesovanje poveća u 2017. godini.

Da li bi se eventualni dolazak novih snabdjevača u značajnoj mjeri odrazio na kvalitet usluge prema krajnjem potrošaču?

Svakako da će se dolazak novih snabdjevača odraziti na kvalitet snabdjevanja krajnjih kupaca električnom energijom. Prisustvo većeg broja

snabdjevača znači i veću konkurenciju na tržištu, pa će kupci biti u mogućnosti da između više ponuda izaberu onu koja je za njih najpovoljnija, kako sa aspekta cijena, tako i sa aspekta sigurnosti pružanja usluge.

Kako će se činjenica da cijene električne energije dosežu svoj maksimum na berzama u regiju odraziti na razvoj našeg tržišta?

Zakon o energetici predviđa tržišno formiranje cijena, osim za domaćinstva i male kupce, za koje postoji ograničenje u pogledu formiranja cijene električne energije upravo u cilju zaštite tih kategorija kupaca od visokih cijena na tržištu u uslovima kada ne postoji likvidno tržište, što je sada slučaj u Crnoj Gori.

Zakonom je predviđeno da ta ograničenja cijena važe najduže do kraja 2019. godine, sa mogućnošću produženja za još tri godine ukoliko se ocijeni da ne postoji likvidno tržište. U uslovima likvidnog tržišta, tj. tržišta gdje ne postoji snabdjevač koji ima dominantan položaj, cijena će zavisi od ponude i tražnje i formiraće je samo tržište.

Koliko je regulatorno dozvoljeni prihod koji ste utvrdili za CEDIS u iznosu od 74,4 miliona eura za 2017. godinu stimulativan za investiranje u distributivni sistem i garantovanje sigurnosti isporuke energije krajnjem korisniku?

Osnovni principi na kojima se zasniva Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje distributivnog sistema električne energije su, između ostalih, ravnoteža između interesa operatora i korisnika distributivnog sistema i stvaranje povoljnih uslova za investiranje u distribu-

tivni sistem, odnosno obezbjeđenje održivosti distributivnog sistema. Metodologijom je predviđeno da se kod utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuje podsticanje investicija uključanjem u regulatornu osnovu sredstava, uz primjenu korekcija ukoliko se te investicije ne ostvaruju planiranom dinamikom.

Smatram da je ambijent koji je Regulator stvorio za investiranje u mrežu veoma povoljan. Tome u prilog govori podatak da je za period 2017.-2019. godina CEDIS uputio zahtjev za odobravanje finansijskog plana u iznosu od 78,1 miliona eura, a Agencija ga je odobrila u iznosu od 70,4 miliona, odnosno, odobreno je nešto preko 90 odsto od zahtijevanog iznosa, što je dovoljno za pokrivanje troškova za realizaciju svih investicija koje doprinose povećanju kvaliteta snabdijevanja potrošača električnom energijom.

Kako će na utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda uticati najavljeno formiranje nove berze električne energije u Crnoj Gori?

Aktuelni Zakon je jasno razlučio regulisane od tržišnih djelatnosti. Djelatnost distribucije električne energije predstavlja prirodni monopol, kao i druge mrežne djelatnosti, pa je zbog toga i regulisana, odnosno Zakonom je propisano da se za obavljanje te djelatnosti utvrđuje regulatorni prihod.

Usluge koje pruža operator distributivnog sistema nijesu u vezi sa berzanskim uslugama, tako da formiranje berze električne energije u Crnoj Gori neće imati uticaja na utvrđivanje regulatornog prihoda za regulisane djelatnosti.

Kako će se priključenje novih ob-

novljivih izvora energije (MHE, vjetroelektrana) na distributivni sistem odraziti na krajnju cijenu električne energije?

Svaki snabdjevač električnom energijom dužan je da kupuje proizvedenu energiju od povlašćenih proizvođača u obimu proporcionalnom udjelu električne energije kojom snabdijeva svoje kupce u ukupnoj količini električne energije isporučene krajnjim kupcima u Crnoj Gori. To je propisano Zakonom, kao što je propisano i da je krajnji kupac dužan da plaća naknadu za podsticanje proizvodnje iz obnovljivih izvora kao dodatak na cijenu, a način određivanja te naknade utvrđuje se propisom Vlade. Zakonska obaveza za svakog snabdjevača je da svim krajnjim kupcima obračuna i naplati naknadu za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora. Priključenje novih izvora za proizvodnju obnovljive energije na distributivni sistem će umjereno uticati na povećanje krajnje cijene, jer se radi o relativno malim proizvođačima.

Kako vidite saradnju RAE i CEDIS-a u budućnosti?

Saradnja sa Operatorom distributivnog sistema i do sada je bila na zavidnom nivou, a formiranjem novog društva CEDIS ta saradnja će, siguran sam, biti još više unaprijeđena. Nastojaćemo da sve eventualne probleme rješavamo dogovorom, uz maksimalno uvažavanje mišljenja svih učesnika u tom dijalogu. Izuzetno je važno da se uspostavi korektan i profesionalan odnos između Regulatora i Operatora distributivnog sistema i na taj način stvore osnovne pretpostavke za uspješno izvršavanje zadataka koje je pred nas postavio Zakon.

CEDIS

MONTERI CEDIS-A DOBILI BITKU SA NEVREMENOM

PROFESIONALCI I NA MINUS PETNAEST

Biljana Mitrović

Kada je 05. januara, pri ekstremnim vremenskim uslovima došlo do problema na elektrodistributivnoj mreži u centralnom i primorskom dijelu države, elektromonteri CEDIS-a opet su dokazali da su svojevrсни junaci ove djelatnosti. Usred velikog nevremena, na „debelom“ minusu, uz vjetar koji je leđio dah i stvarao privid Sibira, naši elektromonteri su danonoćno otklanjali kvarove.

Teško je bilo po takvom vremenu uopšte izaći napolje, a kamoli raditi. Minus 10 stepeni Celzijusa u podnožju stuba i još nekoliko stepeni niže pri njegovom vrhu i vjetar izuzetne snage komplikovali su zadatak do krajnjih granica. Ipak, junaci tih dana uspješno su obavili svaki posao. CEDIS je dokazao da ima jedinstvene majstore svog zanata za koje ne postoje prepreke.

Nevrijeme je bilo najžešće na primorju, gdje se najmanje očekivalo. Havarije su izazvane nezapamćeno snažnom burom koja nije jenjavala nekoliko dana. Dešavali su se, prema riječima Radivoja Vukovića, glavnog inženjera u Sektoru za održavanje nadzemnih vodova, stalni ispadi dalekovoda, zbog jakog vjetra koji je izazivao tzv. tuširanje, odnosno dodirivanje provodnika, a dodatni problem stvarale su i velike količine leda nataložene na užadima.

Zbog jakog vjetra i leda na provodnicima srušena su tri čelično-rešetkasta stuba i pokidana užad na DV 35kV „Bar-Sutomore-Djurmani“, zbog čega su bez električne energije dva dana bili građani Sutomora. Da bi dalekovod stavili u funkciju, naši monteru su u najgorim vremenskim prilikama morali prvo demontirati havarisane, a zatim podići nove stubove.

Na kakvoj su studeni tih ledenih dana oko Božića naši radnici otklanjali kvarove najbolje svjedoči podatak da su prvi put poslije više od pola vijeka zamrzli rijeka Cijevna i Skadarsko jezero

Radovi na osposobljavanju TS „Kličevo“ u Nikšiću odvijali su se na temperaturi od minus petnaest a odužili su se do mraka

Ranko Kažić i Puniša Jovanović u ekstremnim vremenskim uslovima vrše popravku 10kV kabla u rasklopištu Veruša“

Monter Ljubomir Baltić do havarisanih dionica na NN mreži u Lijevoj Rijeci mogao je samo pješke

Poslovođa Ranko Terzić priča da im je posao uveliko bio otežan zbog popucalih vodovodnih cijevi u vikendicama, jer je zbog izlivanja vode zaledio prilazni put, tako da nijesu mogli doći vozilima do stubnog mjesta na kojem je trebalo intervenirati, pa su stub koji je u djelovima težak blizu tone, zajedno sa opremom i alatom, morali nositi zaobilazno čitavih kilometar i po.

-Morali smo i zdrave žice dalekovoda spuštati na zemlju kako bi uklonili nakupljeni led, što je bilo izuzetno teško, s obzirom na to da je dnevna temperatūra u Baru iznosila minus pet stepeni, uz jake udare vjetra. Od jednog do drugog dalekovodnog stuba ima polja koja su i po 200m dugačka, između njih su postavljena po četiri provodnika na koje se nataložio led prečnika pet santimetara. Zbog tolikog dodatnog tereta i olujnog vjetra moralo je dolaziti do lomljenja stubova i kidanja provodnika – kaže Terzić i dodaje da je bilo izuzetno rizično raditi u takvim uslovima i peti se na stub tokom mećave i jakog vjetra.

PREKIDI I U ULCINJU, KOTORU, CETINJU

Od siline vjetra došlo je do rušenja dalekovodnih stubova i u Ulcinju, pa je nekoliko stotina domova ostalo bez napajanja, uglavnom na Anamalskom području. Naše ekipe su odmah izašle na teren i rizikujući svoju bezbjednost, radile na podizanju i povezivanju novih stubova i otklanjanju kvarova, tako da su korisnici u primjereno kratkom roku dobili napajanje električnom energijom.

Pod teretom snijega i vjetra popustili su i dalekovodi 35 kV „Dobrota-Kotor“ i „Cetinje-Čevo“ gdje je došlo do

kidanja provodnika na betonskim stubovima. Naše ekipe radile su u uslovima smanjene vidljivosti zbog snijega koji je neprestano padao. Iako suočeni sa velikom količinom snijega, ledom i olujnim vjetrom, uspjeli su da u uslovima povećanog bezbjedonosnog rizika obave popravke i osposobe dalekovode pa je brzo normalizovano stanje i u tom dijelu distributivnog sistema.

Na dalekovodu „Vladimir-Ostros“ koji se prostire preko planinskog prevoja kvar je, srećom, bio u podnožju planine, iako se prekidi najčešće dešavaju na najvišim tačkama planine. Monter Žarko Tomašević, koji je bio

Željko Prelević prti kroz snijeg od pola metra u Kućima da dođe do mjesta kvara

angažovan na otklanjanju ovog kvara, kaže da su se bili pripremili da pješače desetak sati.

- Imali smo sreće da ne moramo toliko pješačiti i uz to nositi alat, opremu i zalihe hrane i vode, pošto bi popravka potrajala- kaže Tomašević.

U prekidu su bili i DV 35kV „Dobrota-Risan“, a bez električne energije ostajali su Ostros, Luštica, Krivošije.

TRPJELE I 10KV I NISKONAPONSKE MREŽE

Najviše problema na 10kV mreži bilo je u Zeti, gdje je jačina olujnog vjetrova dostizala brzinu od 120 kilometara na sat, kao i na području Kuča, Lijeve Rijeka, Bratonožića, a manjih kvarova bilo je i u Danilovgradu. U prekidu je bio i DV 10kV Cetinje, pa su nekoliko dana bez napajanja bili mještani Štitara i Dubove, zbog neočišćenih puteva koji su usporavali otklanjanje kvarova, ne samo u cetinjskoj opštini, nego i u Kučima i Lijevoj rijeci.

Neprohodni i neočišćeni putevi nijesu bili prepreka za montera Danila Crvenicu da otkloni kvar na DV Bata. On je u dio trase ovog dalekovoda, u koji se nije moglo ući ni motornim sankama, dopro na pozajmljenom konju i uspio sanirati havarisane dionice.

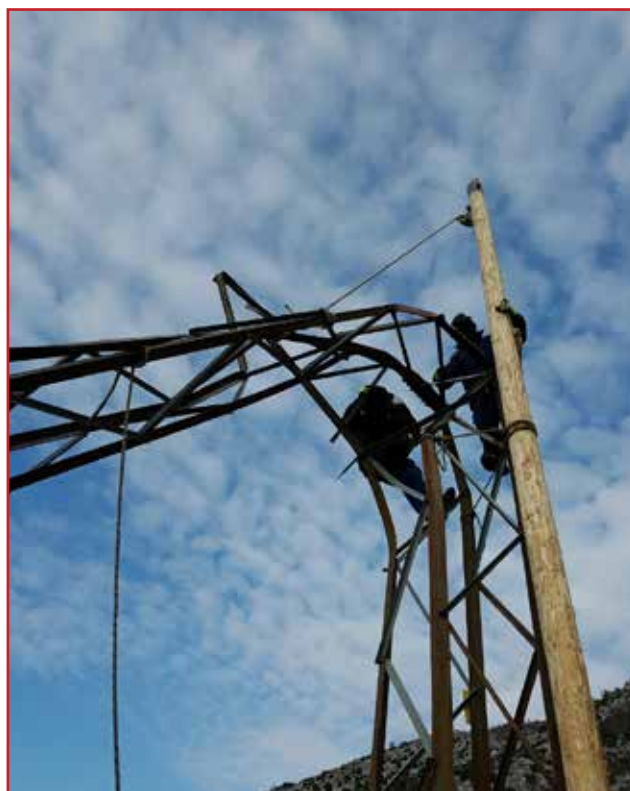
Više od 50 prekida na niskonaponskim mrežama izazvalo je polomljeno i isčupano drveće koje je padalo po njima. Bilo je dosta polomljenih stubova, što je bilo najteže sanirati, jer je zemlja smrznula pa se nijesu mogle iskopati rupe, dok je jak vjetar onemogućavao podizanje korpe i penjanje radnika na stubove. Oni su danima bili na terenu da bi riješili i poslednji kvar na mreži i da bi svi građani što prije dobili električnu energiju. Davali su maksimum i često činili i nemoguće, čime su pokazali da se kompanija i građani na njih mogu osloniti.

Nikolu Vlajsavljevića olujni vjetar nije spriječio da se popne na stub u Vraničima

Na DV Barutana, do kojeg se morao raskrčiti put, kvar je otklonjen u rekordnom roku

Demontaža polomljenog, a zatim montaža novog stuba na DV „Sutomore-Čanj“ vršena je u ekstremnim vremenskim uslovima

CEDIS

BOLJI NAPON ZA BAR

CEDIS

NA MREŽI TS „POPOVIĆI“

Biljana Mitrović

Krajem januara uvedena je u sistem novoizgrađena TS 35/10kV, 2x8MVA „Popovići“ u Baru, sa priključnim 35 i 10 kilovoltnim kablovskim vodovima. Izgradnjom ovih objekata, vrijednih 1,8 miliona eura, značajno je povećana sigurnost napajanja potrošača gradskog jezgra i prigradskih djelova grada pod Rumijom.

U sklopu ovog, izuzetno značajnog projekta, izvršeno je, da podsetimo, i opremanje dvije ćelije 35kV u TS 110/35kV Bar, uzemljenje neutralne tačke 35kV mreže, kao i zamjena kablovskih vodova 35kV „TS Bar - TS Končar“ i „TS Bar - TS Topolica“ u većem dijelu trase kako bi se van funkcije stavili stari vodovi na kojima su bili česti kvarovi.

-Trafostanica „Popovići“ je izgrađena prema najvišim tehničko-tehnološkim standardima, usklađenim sa urbanističkim i ekološkim zahtjevima. Njeni kapaciteti odgovoriće trendu rasta potrošača u Baru, koji bilježi povećanje od 40 odsto u odnosu na period od prije deset godina. Realizacijom ove najveće i najznačajnije investicije na području Regiona 4 obezbijedena je stabilnost i dobijen novi kvalitet u radu lokalnog distributivnog sistema – kaže Vojislav Vukadinović, glavni inženjer za razvoj i planiranje u Sektoru za razvoj i inženjering.

Prema njegovim riječima, u prethodnom periodu u potpunosti je realizovan i projekat rekonstrukcije 39 trafostanica naponskog nivoa 10/0.4kV. U sklopu ovog projekta, vrijednog 450 hiljada eura, rekonstruisano je 11 trafostanica u Ulcinju, 16 u Budvi i 12 u Baru.

Vukadinović kaže da je riječ o izuzetno značajnom projektu i dobro odrađenom poslu koji je unio novi kvalitet u srednjena-ponsku mrežu Regiona 4.

On je podsjetio da je u toku izgradnja nove TS 35/10kV, 2x8MVA „Novi Ulcinj“ (investiciona vrijednost objekta je preko milion eura, a vrijednost placa u naselju Pinješ oko 320 hiljada eura), a ugovorena je i izgradnja kablovskih 35 i 10 kV vodova za ukla-panje trafostanice u 35 i 10kV elektroenergetsku mrežu i opre-manje 35kV ćelija u TS 110/35kV „Ulcinj“ i TS 35/10kV „Grad“.

- U sklopu tog projekta, vrijednog 885 hiljada eura, planirana je

TS „Popovići“

izgradnja optičkog kabla „TS Kodre - TS Grad - TS „N. Ulcinj“ koji će omogućiti kvalitetno upravljanje novim objektima. Iako se kasni u realizaciji ovih projekata, očekujem da će se pomenuti objekti izgraditi do špica turističke sezone – kaže Vukadinović i dodaje da je izgradnjom tri nova 10 kilovoltna kablovska voda u Ulcinju tokom prošle godine (vrijednost investicije 188 hila-da eura) riješen višegodišnji problem preopterećenja kablovske 10kV mreže u užem gradskom području ove najjužnije crnogor-ske opštine.

Kad je riječ o sekundarnoj mreži, u Regionu 4 i u ovoj godini pla-nirana je realizacija 20 projekata, ukupne investicione vrijednosti oko 830 hiljada eura. Deset projekata, za koje je namijenjena po-lovina od tog iznosa, realizovaće se u Ulcinju, šest u Baru i četiri u Budvi.

- S obzirom da na području Ulcinjskog polja, Donjeg Štoja i Ve-like plaže i dalje ima dosta problema u napajaju, u Ulcinju su planirana značajna ulaganja u 10 kilovoltnu mrežu i trafostanice 10/0.4kV. Za priključenja 10kV kablovskih vodova u TS 35/10kV „Velika plaža I“ i TS 35/10kV „Velika plaža II“ za pomenuta pod-ručja, planira se opremanje po tri ćelije 10kV - kaže Vukadinović.

Prema njegovim riječima, u Baru će se tokom ove godine izgradi-ti pet trafostanica 10/0.4kV („Čanj“, „Rena“, „Mikovići“, „Džamija“ i „Markičići“), dok je u Budvi planirano uklapanje TS 35/10kV „Petrovac“ u 10kV mrežu polaganjem četiri kablovska voda 10kV, kao i izgradnja DTS 10/0.4kV „Prijevor II“ sa priključnim 10 kilovoltnim kablovskim vodom. Planiran je i čitav niz drugih rekonstrukcija 10 i 0,4kV vodova, objekata i mreža.

Što se tiče primarne mreže, u ovoj godini predviđena su ulaganja u iznosu od blizu tri miliona eura.

-Gradiće se pet kapitalnih objekata primarne mreže. Pored TS Novi Ulcinj i 35 i 10 kV kablovskih vodova u Ulcinju, predvide-na je i rekonstrukcija 35 kilovoltnog dalekovoda „Virpazar - Bu-ljarica“, zamjena 35kV postrojenja i transformatora 8MVA u TS 35/10kV „Končar“ i zamjena transformatora u TS 35/10kV Čanj - istakao je Vukadinović.

CEDIS

JOŠ JEDNA LICENCA ZA CEDIS

VIŠESTRUK ZNAČAJ SAMOSTALNOG UPRAVLJANJA SISTEMOM ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU

Milan Marjanović

Biljana Mitrović

STVORENI SU USLOVI ZA BRŽE ORGANIZOVANJE POSLOVA NA TERENU, USPJEŠNIJE SPROVOĐENJE TENDERSKE PROCEDURE I UNAPREĐENJE KVALITETA USLUGE

Crnogorski elektrodistributivni sistem je od 18. januara u posjedu ovlaštenja za samostalno obavljanje poslova iz oblasti zaštite i zdravlja na radu koji se odnose na izradu akta o procjeni rizika, sa predlogom mjera za njihovo otklanjanje, reviziju projekata, sa aspekta zaštite na radu, tehničkih propisa i standarda, osposobljavanje zaposlenih za bezbjedan rad i druge poslove iz člana 40. Zakona o zaštiti i zdravlju na radu.

Rješenje je od strane Ministarstva rada i socijalnog staranja izdato na tri godine sa mogućnošću produženja pod istim uslovima, a CEDIS je prethodno morao da ispuni određene kadrovske i druge uslove.

Dobijeno ovlaštenje je, prema riječima Milana Marjanovića, rukovodioca Sektora za zaštitu i usluge, potvrdilo opredjeljenje CEDIS-a, definisano Pravilnikom o zaštiti i zdravlju na radu, da se stručni poslovi iz ove oblasti obavljaju kroz organizovanje stručne službe, da bi se neposredno i proaktivno upravljalo sistemom zaštite i zdravlja na radu, u cilju stvaranja bezbjednih i zdravih uslova radnog mjesta.

-Cilj je da se preko ispunjavanja tehničkih i prostornih uslova ovlaštenje

proširi i na oblast ispitivanja sredstava i opreme kolektivne zaštite, kao i ispitivanje elektro i gromobranskih instalacija, zbog čega je i sistematizovan Centar za ispitivanja i mjerenja u okviru Sektora za zaštitu i usluge – kaže Mrjanović.

On naglašava da je samostalno obavljanje poslova zaštite i zdravlja na radu višestruko značajno, jer se brže organizuju poslovi na terenu, rjeđe dolazi do ponavljanja tendera, a postiže se i bolji kvalitet usluga. Krajnji rezultat je znatna ušteda finansijskih sredstava.

-Sljedeći korak je donošenje Politike zaštite i zdravlja na radu, u skladu sa prirodom i nivoom rizika u CEDIS-u, koja treba da sadrži obavezu stalnog poboljšavanja zdravstvenih i sigurnosnih performansi, uključujući obavezu da se sistem zaštite redovno usklađuje sa zahtjevima standarda OHSAS i važećim zakonskim i normativnim aktima. Treba, takođe, da bude dokumentovana, da se primjenjuje i održava, da se prezentuje i objasni zaposlenima kako bi bili svjesni svojih obaveza – kazao je Marjanović i dodao:

-Usvajanjem nove sistematizacije, sa 702 radna mjesta, stvaraju se uslovi za izradu Akta o procjeni rizika, dono-

šenjem odluke o pokretanju postupka procjene rizika i usvajanjem Plana za sprovođenje tog postupka. Procjenjivači rizika će imati na raspolaganju stručne podloge, neophodne za procjenu rizika i anketu zaposlenih, pa će se u saradnji sa predstavnicima zaposlenih, specijalistom medicine rada i eksternim konsultantom utvrditi radna mjesta sa povećanim rizikom, kao i mjere i prioritete za otklanjanje rizika. Ministarstvo rada i socijalnog staranja je dalo saglasnost na Metodologiju za ocjenu rizika CEDIS-a, koja je izrađena u skladu sa Pravilnikom o uslovima koje treba da ispunjava pravno ili fizičko lice za obavljanje stručnih poslova iz oblasti zaštite na radu i o postupku za utvrđivanje ispunjenosti tih uslova.

Marjanović kaže da će efikasnost primjene Akta o procjeni rizika neprekidno provjeravati stručna služba, dok će se izmjene i dopune Akta raditi u skladu sa zakonskim propisima. Nosioци poslova, sa iskustvom u struci i položenim stručnim ispitom za obavljanje poslova zaštite na radu su, pored Milana Marjanovića, i Ljubiša Jočić, Bosa Đurićanin, Daliborka Bulatović i Ljiljana Pejović.

CEDIS

NA SNAZI NOVA ORGANIZACIJA CEDIS-A I PRAVILNIK O SISTEMATIZACIJI RADNIH MJESTA

CILJ POVEĆANJE EFIKASNOSTI

Biljana Mitrović

Odbor direktora Crnogorskog elektrodistributivnog sistema donio je novi Pravilnik o organizaciji CEDIS-a, koji je stupio na sagu 20. januara, osam dana nakon objavljivanja na oglasnim tablama Društva. Cilj djelimičnog organizacionog restrukturiranja je povećanje efikasnosti radnih procesa u Kompaniji, pa je u tu svrhu ukinuta regionalna organizacija osnovnih djelatnosti kao što su: mjerenje, održavanje, upravljanje mrežom i pristup mreži, odnosno, te djelatnosti su centralizovane.

Od ostalih značajnih promjena, radi daljeg povećanja efikasnosti i modernizacije kompanije, formiran je IT Sektor u Direkciji za razvoj, pristup mreži i TIS.

U svrhu unapređenja odnosa prema krajnjim korisnicima formirana je i Služba za odnose sa korisnicima u Sektoru za odnose sa regulatorom, državnim institucijama i korisnicima distributivnog sistema. Novina u Sektoru za pravne poslove je formiranje Službe za van-sudsko rješavanje sporova zbog velikog broja zahtjeva za nadokna-

du štete, a u svrhu smanjenja broja sudskih sporova, a u Sektoru za ljudske resurse, opšte poslove i korporativne komunikacije formirane Službe za razvoj organizacije koja će se baviti donošenjem, usaglašavanjem i evidencijom internih akata i razvojem kadrova.

Ima promjena i u organizaciji Sektora za zaštitu i usluge koji će, pored postojećih službi, imati Centar za mjerenje i ispitivanje i Službu za standarde, dok će se poslovi održavanja i higijene prebaciti u Službu za životnu sredinu i usluge.

Na snazi je i novi Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta, donijet u cilju racionalizacije i smanjivanja broja rukovodilaca, te modernizacije i unapređenja poslovanja kompanije. Krajem januara zaključeni su novi aneksi ugovora sa zaposlenima koji su stupili na snagu 01. februara.

Novi pravilnici predstavljaju osnovu za razvoj svih drugih pravilnika i procedura koje će omogućiti pružanje kvalitetnijih usluga našim korisnicima.

CEDIS

KLUB DDK – PODRUŽNICA BERANE

KRV DAROVALO 26 HUMANISTA

Biljana Mitrović

U prostorijama Kabineta za transfuziju krvi u Beranama 03. februara održana je prva ovogodišnja akcija dobrovoljnog darivanja krvi pod sloganom „Pridruži se“ koju je organizovao Klub dobrovoljnih davalaca krvi CEDIS-a, Podružnica Berane. Zahvaljujući humanosti zaposlenih iz Berana, Rožaja, Plava, Andrijevice i Petnjice koji su učestvovali u ovoj akciji, prikupljeno je 26 jedinica ove dragocjene tečnosti, a spremnost da pomogne na ovaj plemenit način pokazalo je 30 zaposlenih.

-Ovo je, prije svega, jedan vrlo human čin i drago mi je što naši zaposleni u kontinuitetu pokazuju spremnost da na ovaj plemenit način pomognu onima kojima je ta pomoć potrebna. Još jed-

nom smo pokazali koliko je veliko srce elektraša i da se na nas u svakom trenutku može računati. Naš klub je i u toku prošle godine donirao preko 60 jedinica krvi – kazao je Vuko Radičević, predsjednik Podružnice Berane. On je pozvao na još veći odziv jer je lijepo biti dio ove ekipe koja kroz darovanje krvi daruje ljubav i vjeru u dobrotu čovjeka.

-Nikad ne znamo kada će nečija dobrota vratiti nama vjeru u život- poručio je Vuko.

I u Kabinetu za transfuziju zadovoljni su akcijom. Oni su od srca zahvalili svima na dobroj volji i poželjeli im još mnogo darivanja.

CEDIS

NA PRIPRAVNIČKOM STAŽU U CEDIS-U
38 VISOKOŠKOLACA

PRILIKA ZA STICANJE PRVOG RADNOG ISKUSTVA I NOVOG ZNANJA

Biljana Mitrović

Potpisivanjem ugovora o radu, 16. januara je svoj devetomjesečni pripravnički staž u CEDIS-u započelo 38 visokoškolaca.

Nove kolege je na sastanku dobrodošlice pozdravio izvršni direktor, Zoran Đukanović, koji je, između ostalog, rekao da će CEDIS ovaj Vladin program, u kojem prvi put učestvuje kao samostalno privredno društvo, iskoristiti da podmladi dio kadra u Kompaniji.

-Potrudite se da naučite što je moguće više. Ovo je prilika za vas da se osposobite za buduće poslove pod mentorstvom Cedisovih stručnjaka, jer je sistem vrlo kompleksan, a dalje sve zavisi od vašeg truda - kazao je Đukanović.

On je, zatim, istakao da CEDIS kao kompanija koja se bavi distribucijom električne energije do 375 hiljada potrošača, praktično ulazi u svaku kuću u Crnoj Gori.

-Svi zajedno održavamo i razvijamo mrežu na koju su povezani potrošači i upravljamo njome u cilju da crnogorskim građanima pružimo što kvalitetniju uslugu. Nastojimo da obezbijedimo da naši potrošači budu zadovoljni uslugom, ali na tome se još mnogo mora raditi. Imamo velike zahtjeve korisnika i stalnu borbu da te zahtjeve ispunimo - rekao je Đukanović

Magdalena Vukčević, direktorica Direkcije za ljudske resurse, opšte usluge i korporativne komunikacije, istakla je da će pripravnici imati priliku da uče od iskusnih inženjera, ekonomista, pravnika i sl. pa bi trebalo da na najbolji način iskoriste period koji je pred njima.

- To što su danas ovdje prisutni gotovo svi članovi menadžmenta dovoljno govori koliko je ovaj program važan za nas i koliko posvećujemo pažnje podmlađivanju kadra u CEDIS-u. Ovih dana zaposlili smo 12 mladih ljudi koji su u prethodnom periodu ovdje obavili pripravnički staž. Ako se pokaže da neko od vas može biti od koristi za kompaniju, postoji mogućnost da ovdje i ostane - kazala je Vukčević.

Nakon kratke prezentacije najvažnijih podataka o CEDIS-u, krenulo se u obilazak najznačajnijih objekata u Podgorici, tako da su mlade kolege već prvog dana imale priliku da dosta nauče o kompaniji u koju dolaze.

Prvi na redu bio je Sektor održavanja nadzemnih 35kV vodova, gdje im je direktor Sektora, Dragoslav Damjanović, govorio o kompleksnosti i osjetljivosti održavanja skoro hiljadu kilometara 35kV mreže na teritoriji Crne Gore, što je u nadležnosti ekipe od svega 28 ljudi, kao i održavanju trafostanica 35/10kV i poslovima relejne zaštite.

Upoznali su se i sa procesom proizvodnje više tipova čelično-rešetkastih stubova, kao i sa planom da se u pogonu održavanja formira trening centar sa radionicom u kojoj će biti instalirani VN i NN blokovi i ormari za relejnu zaštitu, što će služiti za obuku elektromontera i radnika na terenu.

Sljedeća destinacija bila je Služba za mjerenje, gdje su im Bo-

ris Cvetković i Slaven Miljanić govorili o strateškom projektu modernizacije mjerenja potrošnje električne energije, koji predstavlja revoluciju u mjerenju potrošnje, jer se jednovremeno i precizno očitavaju svi mjerni uređaji i na kvalitetan način prati energetski bilans, što omogućava i smanjenje gubitaka električne energije. Sve zemlje Evrope teže da implementiraju ovaj sistem, a mi smo, sticajem okolnosti, među prvima počeli ugradnju „pametnih“ brojlara i trenutno je preko 70 odsto potrošača u Crnoj Gori u sistemu daljinskog očitavanja i upravljanja potrošnjom.

U Službi upravljanja, kao srcu Sektora, visokoškolicima je objašnjeno kako se u realnom vremenu upravlja 35 kV mrežom.

Deset dispečera, radeći u smjenama po 12 sati, vrši nadzor sistema. Njihova dužnost je da ekipama na terenu u svakom momentu obezbijede bezbjedan rad, posebno u slučaju havarija kojih je iz godine u godinu sve manje, pošto se dosta preventivno intervenišu zahvaljujući velikom iskustvu naših ljudi, a takođe se i racionalno ulaže u razvoj mreže. Ipak su u ekstremnim vremenskim uslovima, kakvi su bili i početkom ove godine, havarije neminovne, a ne dešavaju se samo kod

nas nego i u najrazvijenijim zemljama. Veza sa trafostanicama i ekipama na terenu uspostavlja se putem telefona i radio veza i na taj način se dobijaju informacije i podaci, ali je u planu podizanje rada centra na veći tehnološki nivo. Trenutno je u toku izrada softvera kao preduslova za planirano uvođenje SKADA sistema.

Naši pripravnici obišli su i TS Podgorica 4 iz koje se napaja skoro 30 odsto konzuma glavnog grada i upravlja konzumima Podgorice, Cetinja i Danilovgrada. Tu su se upoznali sa procesom upravljanja 10 kilovoltnom i 0,4kV mrežom, a boravili su i u dispečerskoj sobi gdje se dežura 24 sata, u smjenama po 12 sati i odakle se na terenu dnevno komunicira sa 15 do 20 ekipa, takođe putem telefona i radio veza, a informacije o prekidima dobijaju i od potrošača.

U samom postrojenju prezentirano im je kako se u njemu manipuliše, po nalogu dispečera i uz obaveznu upotrebu kaljača i gumenih rukavica, otpornih na 20.000 V. Mogli su da vide kako su nova postrojenja, kao i ovo u PG 4, napravljena da zaštite uklopničara da ne napravi grešku, jer imaju tzv. blokadu u slučaju pogrešne manipulacije. Domaćini u PG 4 bili su im Damir Đečević, Ivana Šljukić i Vojislava Cerović.

AKTUELNOSTI

VISOKOŠKOLCI NA STRUČNOM OSPOSOBLJAVANJU U EPCG

Marko Burić

Stručno osposobljavanje osoba sa visokim obrazovanjem, koje se realizuje petu godinu zaredom, počelo je u ponedjeljak, 16. januara. U Elektroprivredi Crne Gore u narednih devet mjeseci stručno će se osposobljavati 30 visokoškolaca.

Po peti put naša kompanija pružila je priliku mladim i obrazovanim ljudima da uče od iskusnih inženjera, pravnika, ekonomista...

Dobrodošlicu visokoškalcima poželjeli su izvršni rukovodilac Direkcije za ljudske resurse, Ranko Vojinović, izvršni rukovodilac FC Snabdijevanje, Vladimir Bojičić, izvršni rukovodilac Direkcije za upravljanje energijom, Momir Grbović, izvršni rukovodilac Direkcije za pravne poslove, Željko Čorić, rukovodilac Sektora za razvoj Ivan Mrvaljević i rukovodilac Sektora za zaštitu i zdravlje na radu i zaštitu životne sredine, Velimir Strugar.

Vojinović je poručio visokoškalcima da naredni period iskoriste na najbolji mogući način i da se trude da nauče što više.

- Prethodne generacije visokoškolaca su bile jako zadovoljne sa onim što su naučili u našoj kompaniji. Znanje koje ovdje steknete biće vam od velike koristi u daljem radu. Došli ste u jednu od najboljih kompanija u Crnoj Gori i imaćete priliku da naučite mnogo toga - rekao je izvršni rukovodilac Direkcije za ljudske resurse.

Korisnicima Programa devet mjeseci računa se kao 12 mjeseci radnog iskustva i kao uslov za polaganje odgovarajućeg stručnog, odnosno državnog ispita.

REGION

Jedinstven račun za sve potrošače

Potrošači električne energije u Hrvatskoj od 2017. godine, dobijaju jedinstvenu uplatnicu za plaćanje utrošene električne energije na osnovu Zakona o tržištu električne energije.

Do sada je jedinstven račun izdavao samo HEP dok su ostali snabdjevači izdavali račun za potrošenu struju, a drugi za trošak distribucije. Prema novoj odredbi će se mrežarina plaćati zajedno s električnom energijom na računu korisnika.

Građani koji električnu energiju kupuju od tržišnih snabdjevača, a njih je oko 200 hiljada, zbog objedinjavanja računa neće imati dodatnih troškova, a cjenovnik isporuke i distribucije neće se mijenjati. HEP ODS i dalje ostaje distributer te je nadležan za očitavanje brojila i otklanjanje svih teškoća u mrežnom sistemu.

POSLOVNI.RS

TE Plomin ostvarila rekordnu proizvodnju

Oba bloka TE Plomin u 2016. godini ukupno su proizvela 2.357.523 MWh električne energije, što je rekordna proizvodnja te elektrane, objavio je HEP.

TE Plomin 1 proizvela je 818.335 MWh uz 7.873 sati rada na mreži što je za 6% više od plana. Riječ je o rekordnoj proizvodnji prvog bloka elektrane u 45 godina, koliko je u pogonu.

TE Plomin 2 je proizvela 1.539.188 MWh uz 8.235 sati rada na mreži što je za 2% veća proizvodnja od planirane.

ENERGETIKA-NET

Dinamično na slovenačkom tržištu

Slovenačke kompanije i potrošači sve više traže promjenu snabdjevača električnom energijom.

Prošle godine snabdjevača je promijenilo oko 76.500 domaćinstava i kompanija. Prema podacima Agencije za energetiku najviše zamjene bilo je u maloprodaji. Gledano po strukturi potrošnje do zamjene je došlo u oko 58.600 domaćinstava i više od 17.800 kompanija.

Na pitanje zašto je prošle godine najviše zamjena dobavljača bilo u posljednjih šest godina, izvršni direktor Gen energije, Martin Novšak, objašnjava da su potrošači postali obrazovaniji i traže jeftiniji rješenja.

- S druge strane, na tržište električne energije ima dovoljno konkurentnih ponuda, dobavljači mogu raditi s vrlo malim razlikama u cijeni. Rezultat svega toga je konsolidacija na tržištu - kaže Novšak.

ENERGETIKA-NET.COM

Rekordna potrošnja električne energije u istoriji ERS

U Republici Srpskoj je tokom januara ostvarena najveća potrošnja električne energije.

Iznos od 16.800 MWh je najvisočija zabilježena brojka od kada postoji Elektroprivreda Republike Srpske (ERS), potvrdio je izvršni direktor za tehničke poslove u tom preduzeću Maksim Skoko.

On je istakao da je ta potrošnja ostvarena sa maksimalnim opterećenjem od 833 MWh u 18.00 časova, što je najveća ostvarena vrijednost potrošnje na nivou jednog časa ikada.

- Ekstremno loši vremenski uslovi i veliki broj prazničnih dana u prvoj dekadi januara uzrok su rekordne potrošnje električne energije u Srpskoj - kazao je Skoko.

Zbog sniježnih padavina, praćenih jakim vjetrovom, jedino su u "Elektro-Hercegovini" zabilježeni zastoji u isporuci električne energije, naveo je Skoko.

Druga faza termoelektrane Kostolac se modernizuje

EPS i kineska korporacija CMEK su započeli drugu fazu modernizacije Termoelektrane "Kostolac".

Projektom je predviđeno proširenje kopa "Drmno" i izgradnja trećeg bloka u "Kostolcu B".

Investicija vrijedna oko 715 miliona dolara se realizuje prema srpsko-kineskom međunarodnom državnom sporazumu.

Projektom je predviđeno postavljanje do 12 km traka za transport uglja.

CMEK će isporučiti opremu koja će osigurati bezbjedan rad buduće Termoelektrane i ispuniti najviše ekološke standarde.

ENERGOPORTAL

ELEKTROENERGETIKA.INFO

ENERGETIKA.BA

Vrijednost izvoza struje iz BiH povećana

Izvoz struje iz Bosne i Hercegovine, za prošlu godinu, je iznosio oko 322,500 miliona KM, što je više za 13,4 odsto u odnosu na 2015. U prošloj godini uvoz struje u BiH je iznosio oko 115,500 miliona KM, što je za 8,5 odsto više u odnosu na period 2015. Najveći uvozi i izvozi električne energije u toj državi su bili 2013. godine kada su iznosili 472 miliona KM, odnosno oko 121 miliona KM.

SVIJET

Trećina električne energije u Njemačkoj iz obnovljivih izvora

Njemačka je u 2016. godini 32% potreba za električnom energijom pokrila proizvodnjom iz obnovljivih izvora, izvještava američki portal Renewable Energy World.com.

Iz obnovljivih izvora proizvedeno je više od 191 TW/h električne energije, dok je u 2015. taj broj iznosio više od 187 TW/h. Na ovaj način Njemačka je sve bliže planovima Savezne vlade o pokrivanju čak 35% potreba za električnom energijom iz obnovljivih izvora do 2020.

Energija je najviše korišćena iz sunčanih i vjetroelektrana, zaključuju nalazi Centra za istraživanje sunčeve energije i Saveznog udruženja energetske i vojne privrede.

ENERGOPORTAL

Saudijska Arabija: Nema budućnosti bez fosilnih izvora energije

Saudijska Arabija, će, uskoro, objaviti tendere za projekte obnovljivih izvora energije.

Ta država planira da do 2032. uložiti 50 milijardi USD, kako bi se izgradilo 10 GW kapaciteta.

Ipak, Saudijski naglašavaju da se budućnost ne može zamisliti bez nafte i plina. U suprotnom to bi bio šok za globalnu ekonomiju.

Čelnik Saudi Aramca, Khaled Al-Fatih, je istakao da održivost znači iskoristiti sve izvore energije koristeći napredne tehnologije.

-Koliko god nade polažemo u obnovljive izvore energije, oni neće moći da uđu u primjenu dovoljno brzo i neće donijeti standard života kakvom ljudi teže. Svima su potrebne isčaća nafta i plin. Kada bi naftna i plinska industrija prestala investirati u energetske sektor, desio bi se šok u globalnoj ekonomiji, pa bi se ljudi okrenuli manje održivim izvorima energije- kazao je Al-Fatih.

Saudijska Arabija teži uspostaviti interkonekcije s Jordanom, Egiptom, Jemenom i djelovima Afrike, kako bi Saudijski dobili mogućnosti "razmjenjivati obnovljivu energiju".

ENERGO PORTAL

U Njemačkoj rastu kapaciteti za pohranu energije

Njemačka će ove godine utrostručiti kapacitete za pohranu energije sa 60 na 200 MW, navodi se iz Team Consulta.

Budući da elektroenergetska mreža Njemačke nije dovoljno razvijena za prihvatanje zelenih izvora energije, skladištenje energije ukazalo se kao vitalna i značajna prilika za brzo balansiranje snabdjevanja.

Veliki kapaciteti za skladištenje energije su od značaja za dalju transformaciju energetskega sektora. U konačnici će se omogućiti bolje iskorišćavanje solarne i vjetroenergije, bilo za potrebe mreže, domaćinstava koja proizvode solarnu energiju ili automobilske sektor.

Team Consult procjenjuje da tržište skladištenja u Njemačkoj ima potencijal od 800 MW, što znači da će do kraja godine biti ispunjeno tek 25 odsto ukupnog potencijala tržišta.

ENERGO PORTAL

Trump najavio novi energetske plan

Američki predsjednik Donald Trump je najavio „Prvi američki energetske plan“. Novi predsjednik SAD će nastojati da oživi industriju ugljovodnika i čistog ugljena, a energetske dominancija će biti strateški ekonomski i vanjskopolitički cilj Amerike.

Plan novoizabranog predsjednika se kosi sa politikom Obamine regulative o čistim vodama i klimatskim i energetske politikama koje se bore protiv globalnog otopljavanja.

Ukidanje tih restrikcija, prema mišljenju Trampa, omogućit će rast plata zaposlenima u SAD-u za više od 30 milijardi dolara u narednih sedam godina. Plan uključuje razvoj industrije hidrauličnog frakturisanja, odnosno proizvodnje nafte i plina iz škriljevca.

-Moramo iskoristiti sve zalihe koje se nalaze na privatnim posjedima, naročito naftu i plin. Novac od proizvodnje energenata uložićemo u izgradnju i obnovu ulica, škola, mostova i ostalih javnih infrastruktura- objašnjeno je u energetske planu.

Takode, u planu se ističe da će Amerika raditi na energetske saradnji sa saveznicima iz Persijskog zaliva u sklopu antiterorističke strategije.

ENERGETIKA-NET.COM

50 milijardi dolara za obnovljive izvore energije

Saudijska Arabija priprema program obnovljivih izvora energije u koji će uložiti 50 milijardi dolara.

Radi se o dostizanju kapaciteta solarne i energije vjetro do 10 gigavata energije za period do 2023.

Saudijska Arabija i druge zalivske zemlje neko vrijeme ulažu napore za uvođenje alternativnih izvora energije.

U Ujedinjenim Arapskim Emiratima su najavljene velike investicije za projekte koji će toj, naftom bogatoj zemlji, omogućiti da polovinu potreba za energijom pokriva iz obnovljivih izvora.

CROENERGO.EU

DRUŠTVO

PODGORIČKA GIMNAZIJA DOBILA NOVU BIBLIOTEKU

EPCG MEĐU DONATORIMA

Eleonora Albijanić

U okviru obilježavanja jubileja 110 godina postojanja JU Gimnazija „Slobodan Škerović“ u Podgorici, otvorena je renovirana biblioteka, koja je jedinstvena kako po izgledu tako i po bibliotečkom fondu. Svoj doprinos renoviranju biblioteke dala je i Elektroprivreda Crne Gore.

Ministar prosvjete, Damir Šehović, je, na otvaranju biblioteke, ocijenio da se sistem obrazovanja unapređuje i brojnošću i dostupnošću knjiga koje se stavljaju na raspolaganje učenicima, nastavnicima i zainteresovanoj javnosti.

- Ja bih rekao da su knjige i više od spomenika, zato što jedino znanje koje dobijamo čitajući knjige nam niko ne može uzeti - naveo je Šehović.

Direktorica Gimnazije Zoja Bojanić-Lalović navela je da se otvaranjem biblioteke u mjesecu kada obilježavaju 110 godina postojanja gimnazije, doprinosi znanju i duhovnosti.

- Nema ničeg ljepšeg od mjesta na kojem knjiga spaja. Ništa tako ne donese svjetlost našem duhu i nigdje riječi nemaju takvu ljepotu kao u knjigama - ocijenila je Bojanić-Lalović.

Ona je zahvalila Ministarstvu prosvjete na podršci i sponzorima – Elektroprivredi Crne Gore, Master Card-u i Societte Generale banci.

- Dvadeset hiljada knjiga je samo početak, jer se biblioteke ne prave, one rastu - poručila je Bojanić Lalović.

Detalj sa otvaranja nove biblioteke

DRUŠTVO

USPJEŠAN POČETAK DECENIJE POSTOJANJA KLUBA
DDK EPCG

KAP VRIJEDNA ŽIVOTA

Danica Janković

Klub dobrovoljnih davalaca krvi (DDK) Elektroprivrede Crne Gore, deceniju postojanja je započeo prvom akcijom doniranja u 2017. godini.

Oko 15 članova kluba su humanim djelom doprinijeli povećanju jedinica krvi.

- Počeli smo godinu u kojoj obilježavamo deceniju postojanja i doprinosa razvoju i afirmaciji dobrovoljnog davalatstva. Postigli smo da budemo stabilan klub ispunjavajući programske ciljeve koji su u službi čovjeka. To je naša osnovna intencija kao ljudi koji osjećaju humanitarnu potrebu da pomognu čovjeku u nevolji i doprinesu poboljšanju zdravstvenog standard - kazao je predsjednik kluba, Mitar Vučković.

Donatorka Jelena Tomanović peti put daruje krv. Kroz rad sa pacijentima i djecom shvatila je značaj pomoći onima kojima je životna tečnost najpotrebnija.

Humanitarnim akcijama se rado odaziva Dragana Radović. Objašnjava kako par minuta, koliko proces doniranja traje, nekomе mogu značiti cijeli život.

- Akcije kluba DDK su brojne i posjećene. Dobrovoljci se uvijek rado vrate. To nas ohrabruje i govori o svjesnosti značaja dobrovoljnog doniranja. Sigurne rezerve krvi spasavaju ljudske živote. Naš moto je da krv čeka pacijenta, a ne pacijent krv - rekla je dr Biljana Dendić.

Predsjednik kluba, Mitar Vučković govori da Klub po prvi put akciju organizuje u januaru. Deceniju postojanja Klub će obilježiti 12. maja na dan HE Perućica. Prije toga, 28. marta dobrovoljci će, u saradnji sa Klubom DDK Piva, doprinijeti povećanu jedinica dragocjene tečnosti. Na taj način društvo doprinosi značajnom obilježavanju datuma.

Klub DDK EPCG dobitnik je brojnih nagrada i priznanja, a jedna od njih je titula za najboljeg kluba dobrovoljnih davalaca krvi za 2009. godinu. Prestižna nagrada je uručena osnivaču i tadašnjem predsjedniku Mrki Mrkiću.

Humanisti Kluba se mogu pohvaliti uspješnom saradnjom sa Crvenim Krstom Crne Gore i opštinskim organizacijama Crvenog krsta Nikšića, Plužina, Podgorice i Pljevalja, kao i sa odjeljenjima za transfuziju krvi širom države.

Pored zaposlenih u kompaniji, član Kluba može postati svaki građanin. Stoga, Vučković upućuje poziv svima, u kompaniji i izvan nje, koji se osjećaju sposobnim i zdravim da se pridruže i učine što brojnijom porodicu humanista okupljenu u Klubu Elektroprivrede Crne Gore.

AKTUELNOSTI

U PODGORICI ODRŽANA ZAVRŠNA KONFERENCIJA
POVODOM PILOT INICIJATIVE "PRILIKE"

MLADA ENERGIJA POKREĆE SVIJET

Detalj sa konferencije

Danica Janković

EPCG i CEDIS među pedeset kompanija koje su se uključile u projekat UNICEF-a i Ministarstva prosvjete Crne Gore. Elektroenergetske kapacitete te dvije kompanije posjetilo pet grupa srednjoškolaca iz Nikšića i Bijelog Polja. Utisci obostrano pozitivni.

Učesnici inicijative "Prilike", u okviru Zajedničkog Programa UN za mlade „Kreativacija“, realizovanog od oktobra do decembra 2016. godine, uspjeli su da prikupe prilično samopouzdanja i postanu spremniji da doprinesu svojoj budućnosti, ocijenjeno je na završnoj konferenciji povodom završetka tog projekta, održanoj prvog februara u Podgorici.

-Zadovoljni smo postignutim rezultatima jer je mobilisano 56 kompanija, od kojih je 50 direktno učestvovalo u eksperimentalnoj fazi. Organizovano je preko 1500 jednodnevnih posjeta preduzećima. Pozivu se odazvalo 43 odsto učenika što govori o velikom broju zainteresovanih- kazala je koordinatorka inicijative "Prilike", Slađana Petković.

EPCG i CEDIS su među 50 kompanija koje su se uključile u ovu inicijativu tako što su organizovale pet posjeta elektroenergetskim kapacitetima srednjoškolaca iz Nikšića i Bijelog Polja. Tako je Prva srednja stručna škola iz Nikšić je, u dvije grupe, obišla Direkciju EPCG i HE „Perućica“ dok su srednjoškolci Obrazovnog centra Plužine su posjetili Direkciju za upravljanje energijom u Nikšiću i upoznali sa procesom trgovine berzanskim poslovanjem i valorizacijom električne energije na tržištu.

Učenici iz Bijelog Polja upoznali su se sa radom distributivne trafostanice "Medanovići", a gimnazijalci iz Berana sa funkcionisanjem trafostanice "Breza" u Kolašinu. Đacima je objašnjeno funkcionisanje distributivnog sistema, važnost trafostanica i rad zaposlenih.

Rukovodilac distributivnog regiona 6 CEDIS-a, Miloš Konatar, koji je na konferenciji prenio iskustva EPCG i CEDIS-a, istakao je da je prijatno iznenađen znatnim interesovanjem srednjih škola za obilazak elektrodistributivnih i energetske kapaciteta.

-Prijatno sam iznenađen interesovanjem srednjih škola. Želju za informisanjem o elektrodistributivnom sistemu pokazali su učenici raznih profila. Utisci mladih ljudi su pozitivni i smatram da im treba pružiti šansu- rekao je Konatar.

Na projektu su saradivale srednje škole iz svih djelova Crne Gore. Uspjeh đaka nije bio presudan za učešće u Inicijativi, već je težište

bilo na informisanju svih učenika i pružanju jednakih šansi, a učesnici ovog programa su pokazali interesovanja za različite djelatnosti.

Gimnazijalka Sanja Crvenica posjetila je Crveni krst u Podgorici i nakon toga postala njihov volonter. Smatra da će joj to iskustvo pomoći da razvije svoju ličnost i nauči stvari koje će joj pomoći da se kasnije ostvari u karijeri,

Partner u realizaciji projekta, Eric Burger, kazao je da se inicijativa sprovodila na principima bihevioralne nauke, a to znači da je učenicima trebalo prići na zanimljiv način.

-Stvorili smo dinamičnu, a ne pasivnu atmosferu- zaključio je.

Učenik Ekonomske škole, „Mirko Vešović“, Vasilije Šarović, imao je priliku da upozna rad TV Prva što je, smatra, bilo jako zanimljivo i korisno za njega.

-Ono što bih poručio poslodavcima je da treba da razumiju nas mlade, naše želje i planove za budućnost, a i škole treba da uvedu što više praktične nastave.

Generealni direktor Direktorata za opšte, srednje, stručno i obrazovanje odraslih, Veljko Tomić, saglasan je sa stavom učenika da je praktična nastava neizbježan segment obrazovanja.

- Na taj način mladi ljudi stiču preduzetničko iskustvo, postaju samostalni, odgovorni, upoznaju se sa realnim okruženjem i postaju timski igrači. Naš cilj je da unaprijedimo obrazovanje nastavnika i njihove pedagoške vještine kroz kontinuiranu obuku i usavršavanje koje je u skladu sa evropskim standardima- obsjanio je Tomić.

Šef predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, Bendžamin Perks podsjetio je da je cilj projekta bio naučiti mlade ljude da razmišljaju o karijeri i svrsi, a ne samo o prihodima, te da će, pored mladih ljudi, koristiti od ovog projekta imati poslodavci jer su stekli bolji uvid u potencijalne zaposlene.

-Dakle, svi su na dobitku- zaključuje Perks.

PREDSTAVLJAMO

VESELIN – MIGO BAJOVIĆ, ŠEF ODJELJENJA U SEKTORU ZA SAOBRAĆAJ, TRANSPORT I MEHANIZACIJU

AUTOMOBILSKI AS I ROKENROL

Olivera Vulanović

Sedamdesetih godina prošlog vijeka, na talasu energije prvih nikšićkih pop – rok grupa, i Veselin – Migo Bajović (1961.), šef odjeljenja u Sektoru za saobraćaj, transport i mehanizaciju, stupio je na ovdašnju muzičku pozornicu kao solo gitarista i solo pjevač. Nastupao je sa grupama Crni leptiri i Rok mašine. Bilo je to vrijeme zanosa, bunta i otkrivanja novih vrijednosti. Do nas je stizao protestni ton zapadnoevropske omladine protiv stereotipa društvenog poretka. Jugoslavija se bila otvorila prema svijetu. Mladi su se oblačili po zapadnom uzoru, a Migo i njegovo društvo sa radošću su dočekivali pristizanje popularnih muzičkih ploča. Rok i pop štimung pratila je moda motora. Slagali su se u energiji i adrenalinu koji su proizvodili.

Migo je bio i jedan od najvećih bajkera tog vremena. Sa javom, 350 kubika, koju posjeduje i danas, obišao je svu Evropu i posjetio brojne muzičke koncerte i spektakle onoga vremena, od Džo Kokera, preko Ej – Si – Di – Si – ja, do Dajer Strejts – a i mnogih drugih.

Nije čudo što je Migova prva ljubav bila muzika s obzirom da su prvi susreti koje pamti bili sa ljudima koji pjevaju. Majka, muzikalna Dalmatinka, pjevala je u crkvi pored svog oca, koji je svirao orgulje i klavir.

Na žalost, muzika ubrzo izlazi iz Migovog života. Poslije velike nesreće, pogibije njegovog strica, kao mladog čovjeka, 1980. godine, porodica je bila odlučno protiv Migovog daljeg bavljenja muzikom. Kao senzibilan duh i kao svaki zaljubljenik u muziku, teško je to podnio. U to vrijeme otišao je 'na odsluženje vojnog roka' koji se, često, u to vrijeme, doživljavao kao kazna ili kao utjeha. Ali, prava utjeha došla je 1983. godine, kad se oženio Brankom sa kojom ima troje djece, Tamaru, Mariju i Davora. Bez nje, kako kaže, ne bi napravio zavidnu karijeru koja mu je predstojala kao automobilskom asu.

Umjesto da ga propast životne ambicije slomi, Migo se, sa podjednakim

žarom, okrenuo drugoj strasti. U nje mu je, sve vrijeme, spavala još jedna sklonost.

Pored oca, vrhunskog mehaničara, rano se sreo sa motorima i svim njihovim tajnama. Još jednom se pokazala tačna tvrdnja da istinskom talentu život odškrine vrata i ukaže na mogućnosti koje posjeduje. Samo ih treba iskoristiti. Migo je to učinio.

Odmah je pribavio licencu društvenog ranga, početnu za bavljenje auto – moto sportom. Već 1983. godine vozi moto kros, da bi sledeće bio šampion Crne Gore u ovoj disciplini, s tim da je proglašen i za najboljeg sportistu u moto krosu te godine. Svi ovi uspjesi značili su da automatski dobija i licencu republičkog, odnosno saveznog ranga.

U dvadeset trećoj godini, miris benzina, guma, motora, već su uveliko bili njegovi pratioci. Na Republičkom prvenstvu vozi brdsku trku 'Glava Zete'.

Na svojoj prvoj trci, u konkurenciji sa preko trideset iskusnih učesnika zauzeo je četvrto mjesto. Krajem 80 – tih i u 90 – tim bilježi brojne uspjehe. Bio je

trećeplasirani na šampionatu Jugoslavije, u generalnom plasmanu, da bi 1999. bio vicešampion, a sledeće godine i šampion Jugoslavije. Po njegovim riječima, od 1901. godine, kad je prvi automobil stigao u Crnu Goru, do danas, iz Nikšića je, osim njega, samo još jedan vozač osvojio šampionat Jugoslavije, a iz Crne Gore sedamnaestorica. Postavio je mnoge repere i vremena koja su bila zapažena i za mnoge nedostižna. U više sezona osvajao je prva mjesta na Jahorini (BIH), Vlasini, Goču, Fruškoj Gori, Savinim vodama (Srbija), Vodnom (Makedonija) i na Lovčenu (Crna Gora). U svojoj klasi A, 1600 kubika, koju nije mijenjao jer je volio da napreduje u njoj, na Brdskom šampionatu 2000. godine osvojio je prvo mjesto, 'pobjegavši' drugoplasiranom, čak, za 20 bodova. U ovom sportu bio je aktivan sve do 2002. godine.

Kao pravi posvećenik, Migo je ušao u sve pore automobilizma. Sve ga je interesovalo, pa tako i sve što je bilo u vezi sa pravljenjem trkačkih motora, od sastavljanja automobila, šasije, do krajnje izvedbe, tj. farbanja i kontrole na motornoj kočnici. Htio je da bude najbolji pa je i učio od najboljih. U Hromosovoj školi u Zagrebu učio je o bojama i lakovima, a u Livnu je proučavao sva varenja auto industrije, sa tri vrste aparata. Obreo se i kod Slovenca Janeza Urbančiča koji je jedini u ondašnjoj Jugoslaviji radio trkačke motore i imao upliv u bazu Formule 1. Kod ovog majstora učio je zanat, možda i ne sluteći da će, jednog dana, restauracija starih automobila postati njegova nova ljubav.

Zahvaljujući tome, danas, kad poslije radnog dana, stigne kući, nema problem sa viškom vremena i dokoličarenjem. Čekaju ga njegovi 'ljepotani' koje je već restaurirao: jedna 'buba' opel kadet, reno 8 gordini (iz vremena Alena Delona), čuveni 'fića', iz naših, dobrih

vremena. Posjeduje vespu, koju je doveo u izvanredno stanje, registrovanu, od proizvođača Ernesta Henkela koji je radio bombardere za Hitlera. Prototip je napravljen 1949, a proizvodnja je počela 1951. godine. Isti model vozila je i slavna Merilin Monro. Tu je i njegova java koja čuva uspomene na bajkerske dane. Osim njih, par 'novih' modela oldtajmera čekaju da im Migova vješta ruka vrati stari sjaj.

Od 1985. godine, kad je počeo da radi u Elektroprivredi, i Migova radna biografija liči na rokenrol priču. Naime, iako je bio saobraćajni tehničar i imao zvanje specijaliste i instruktora saobraćaja, počeo je da radi u građevinskoj grupi da bi, kasnije, bio prebačen na cjevovod kao stražar. Radio je dugo i kao vozač, a jedno vrijeme i kao saobraćajni tehničar u Mehanizaciji. U međuvremenu je završio fakultet za Poslovni menadžment u Beogradu, da bi danas radio kao šef odjeljenja.

Primjećujemo da su mu, i poslije toliko godina, najdraže teme vezane za automobilizam. Dok govori o bregastom vratilu, radilicama, klipovima, zupčanicima, kao da miluje riječi i izgovara stihove neke prašnjave, urbane poezije. Dru-movi koje je pohodio i osvajao još uvijek su tu, danas kao sjećanje i iskustvo, sabrani u mnogobrojnim peharima koji krase vitrine njegove porodične kuće.

- Besplatna kontrola vida
- Akcijske cijene i kupovina na rate
- Veliki izbor dioptrijskih i sunčanih naočara najpoznatijih svjetskih brendova
- Sve vrste dioptrijskih sočiva vrhunskog kvaliteta
- Sve vrste kontaktnih sočiva
- Sunčane naočare sa dioprijom
- Kompletna usluga odmah, uz najsavremenije uređaje
- Stručno osoblje i profesionalni savjeti pri kupovini
- Garancija i sertifikat na sve proizvode
- Savršen odnos cijene i kvaliteta

OPEN YOUR HEART
#ITTAKESCOURAGE

GENUINE SINCE 1937

CLUBROUND
A NEW STYLE HAS TAKEN SHAPE

prepustite nama brigu o vašim očima!

Podgorica
The Capital Plaza
+382 20 671 106
tcp@optotim.me

Zgrada Maksim
+382 20 228 336
podgorica@optotim.me

Budva
SC TQ Plaza
+382 78 11 99 22
optikabudva@optotim.me

Kotor
SC Kamelija
+382 32 520 433
kotor@optotim.me

Bar
Centar Nova
poslovna zgrada
+382 30 308 061
bar@optotim.me

www.optotim.me

PREDSTAVLJAMO

BRANKO ČALASAN, POSLOVOĐA U ELEKTRO
ODRŽAVANJU HE PIVA

VRIJEME DRUŽENJA I RADA

Olivera Vulanović

U vrijeme kad je Branko Čalasan (1955.), poslovođa u elektro održavanju HE Piva, rođen i odrastao u selu Mratinju, nije bilo televizora, skoro ni radio aparata, a kamoli današnje cjelodnevne zabave na kompjuterima. Radilo se od zraka do mraka, kako stariji, tako i djeca. No, takva djeca brzo očvrstnu i postanu samostalna pa se, tako, i Branko, poslije četiri razreda osnovne škole, završene u Plužinama, odvojio od kuće i nastavio školovanje u Bosni, kod ujaka. Bio je izgubljen i neiskusno ali nije bilo žalopojki ni razmaženih poziva da ga vrata kući. Kad je, nakon osmogodišnje, u Nikšiću upisao srednju elektro školu bio je već prekaljen i siguran u sebe.

Odmah po završetku, dobio je zaposlenje u poznatoj i renomiranoj jugoslovenskoj fabrici Rade Končar, na montaži postrojenja u HE Mratinje, i to godinu dana prije puštanja elektrane u rad. Bio je pun energije i želje da nauči što više, da bude u društvu radnika i majstora. Čim je dobio rješenje za stalno počeo je sa majstorom da radi na montaži opreme, povezivanju kablova i sl. Poslije godinu dana puštena je i elektrana u rad, a Branko je otišao u vojsku.

Po dolasku, čekao ga je posao. Zaputio se u fabriku Končar, u Zagrebu. Odatle su ga, po potrebi posla, slali u nikšićku Željezaru, pa u TE Kostolac, u Srbiji, u nuklearku

Krško, u Sloveniji. U Splitu, u Hrvatskoj bio je na Cementari i na TS 400/220/110 Konjsko, na najvećoj trafostanici u Jugoslaviji, zatim u Bosni, na Cementari Kakanj i u TE Gacko. Na terenu, kod Končara, proveo je četiri godine. Kaže da mu nije lako padala odvojenost od kuće, ali imao je želju da prikupe iskustvo, prođe što više, a isto toliko i nauči. U to vrijeme, kaže Čalasan, vladala je drugačija atmosfera među ljudima. Moralo se raditi, nije bilo zabušavanja, pogotovo u fabrici Končar koja je imala visoke standarde, ali se i družilo, bez obzira na nacionalnosti za koje se niko nije ni interesovao.

U Mratinje se Branko vraća 1980. godine, kao već oformljen i vrstan električar. Odmah je bio predradnik za visokonaponsku opremu, sve do 1990. godine. Od tada je, dvadeset pet godina, radio kao poslovođa pivskog giganta. Ubrzo se i oženio, dobio dvije ćerke i sina. Danas, kad poslije četrdeset godina staža prikuplja dokumentaciju za penziju, Branko sumira svoja iskustva i napominje da je ponosan što je radio na ovako značajnom objektu, a naročito je zadovoljan što, dok je on rukovodio, niko od radnika nije imao ozbiljnu povredu na poslu. To je zato, kaže on, što se živjelo i radilo složno i što su nesebično podržavali jedan drugoga. Mada, bilo je i teških trenutaka, a oni su, uglavnom, dolazili zimi. Pri dolasku

na posao dešavali su se odroni, smetovi, noći su provodili u tunelima. Put do Mratinja često je zimi u prekidu i po mjesec dana pa su dolazili brodićem na pregled opreme. Dešavalo se da stižu i pješke jer su auta ostajala zatrpana. Ipak, Branko kaže da se, zbog posla koji je volio i zbog kolektiva koji je bio izuzetno fin i složan, sve ružno brzo zaboravljalo.

Iako je uvijek imao pune ruke posla, Branko je oduvijek volio sport pa je sa zadovoljstvom učestvovao u svim radničko – sportskim igrama. Do 1990. godine učestvovali su na igrama sa EPS – om, budući da su radili u njihovom sastavu. Kasnije se pridružuje radnicima EPCG, na igrama u Čanju, Budvi, Ulcinju. Učestvovao je na takmičenjima u malom fudbalu, streljaštvu, atletici, navlačenju konopca. U Pivu je donio brojne pehare sa ovih manifestacija. Inače, imali su i sportsko društvo HE Piva. Branko je vodio ekipu u malom fudbalu sa kojom je, takođe, osvojio brojna prva mjesta i pobjedničke pehare.

Na kraju radnog vijeka, Branko Čalasan, ugledan majstor i poslovođa, žali jedino što nema dovoljno mladih ljudi u elektrani kojima bi predao svoje znanje i poželio im mnogo dobrih i uspješnih godina rada kakve je on imao u jednom od najznačajnijih privrednih objekata u Republici.

FELJTON

RAKO MILOŠEVIĆ, ŠEF GRADILIŠTA ISTRAŽNIH RADOVA NA
IZGRADNJI HIDROELEKTRANE NA MRATINJU

40
GODINA
HE „PIVA“

DJELO HRABRIH

Olivera Vulanović

-U vrijeme izgradnje, mnogo više je jugoslovenska štampa i stručna javnost znala o Mratinju nego crnogorska, a, novinari, tada našeg jedinog dnevnog lista, nijesu se uopšte pojavljivali na gradilištu. Kad, eto ih, jednog dana, u pratnji tadašnjeg predsjednika crnogorske Vlade – prisjeća se Rako Milošević.

Vlada je, naime, reagovala na vijest o prekoračenju predviđenih investicija, iako ih nije moguće precizno odrediti kod gradnje ovako gigantskih objekata. Naime, pripremni i istražni radovi su osnova i uslov za početak glavnih radova i tu je teško predvidjeti cjelokupne troškove pa su prekoračenja neminovna. Uostalom, prekoračenja je bilo i kod svih ostalih preduzeća, njih dvanaest, koliko ih je bilo angažovano na gradilištu, što iz Jugoslavije, što iz inostranstva.

Predsjednik Vlade je udarao pesnicom o sto i oštro kritikovao prekoračenja. Tadašnji crnogorski dnevni list piše tekst pod naslovom 'Investitor sipa pare u kanjon Pive'. Raku, a i ostalim graditeljima, teško padaju nepravda i neosnovane kritike.

U to vrijeme, gradila se TE Gacko i Raku su nuđeni mnogo bolji uslovi da prede na taj objekat. Međutim, Piva ga je već bila vezala za sebe. Da bi ostao, podižu mu platu za četrdeset odsto.

Kako su na finansiranje vodećih ljudi na pivskom objektu gledali 'iz svijeta' pokazuje sledeća anegdota. Jednom prilikom, u Mratinju se našao službenik Međunarodne banke i pita Raka, uz izvinjenje zbog indiscrecije, kolika mu je plata, u dolarima.

-Sedamsto dolara – odgovara Rako.

-Da ste kod nas, ne biste morali da radite do kraja života – prokomentarisao je bankar.

I, najzad, poslije decenije gradnje, puštanjem u pogon trećeg agregata, 13. jula 1976. godine, svečano je puštena u rad pivska elektrana. Dotadašnje ime elektrane, HE 'Mratinje', po istoimenom selu u blizini, zamijenjeno je sa HE 'Piva'. Pomenuti republički dnevni list ovoga puta donosi naslov 'Djelo hrabrih'.

'Večernje novosti' toga dana, uz opširan tekst, donose vijest: 'Kako se očekuje, danas u 11 časova, Džemal Bijedić, predsjednik SIV – a, pustiće u pogon treći agregat HE Piva. Glavna svečanost povodom Dana ustanka naroda Crne Gore i puštanja u pogon elektrane Piva počinje u Plužinama, u 13 sati. Očekuje se da će na velikom zboru govoriti predsjednik SIV – a.'

Poslije završetka radova, Rako je dobio Orden rada sa srebrnim vijencem i sat DOXA. Jugoslovensko društvo za visoke brane organizovalo je dva kongresa u Crnoj Gori, što je, zajedno sa simpozijumom o HE Mratinju bilo prvi put da se u našoj republici održavaju skupovi ovako visokog ranga. Rako je, zajedno sa kolegama, učestvovao na svjetskim kongresima za visoke brane u Španiji, Indiji, Meksiku i Rio de Žaneiru, što je, za njih, tada mlade stručnjake, bila izuzetna čast.

Nedugo zatim, Energoprojekt angažuje Raka na pola godine za rad u Iraku, na gradnji elektrane na Eufratu. Plata mu je bila četrnaest puta veća nego što je imao na Mratinju.

Danas je Rako, iako u poznim godinama, fizički i mentalno veoma krepak. Najčešće boravi u Vitasojevićima, u staroj roditeljskoj kući. Mir ozbiljnih godina narušava jedino činjenica da njegova dvojica sinova nemaju zaposlenje. Onaj graditelj i stvaralac u njemu ne može sa tim da se pomiri.

Rako Milošević

DRUGI PIŠU

GENIJE JE ZADIVLJUJUĆE DETALJNO PREDVIĐAO BUDUĆNOST

TESLINO PROROČANSTVO

PRVI DIO

(Magazin Planeta)

NEDAVNO JE OTKRIVEN JEDAN MANJE POZNAT ČLANAK, OBJAVLJEN U ČASOPISU "LIBERTY", FEBRUARA 1937. GODINE, U KOJEM TESLA ZADIVLJUJUĆE DETALJNO GOVORI O NE TAKO SKOROJ BUDUĆNOSTI. DA LI JE TESLA VIDIO DOBRO I KOLIKO DALEKO? KOLIKO TOGA JE POGODIO? ŠTA JE GOVORIO O VREMENU KOJE JE I ZA NAS BUDUĆNOST? KAKO JE TESLA ZAMIŠLJAO NAŠE VRIJEME, OD 2010. DO 2035. GODINE?

"Čini mi se da sam oduvijek bio ispred svog vremena", priča Tesla.

Nikola Tesla je tada imao 78 godina i za njega se već znalo da je otac radija, televizije, prenosa energije, indukcijskog motora i otkrića kosmičkih zraka. U to vrijeme objavio je postojanje do tada nepoznatog izvora energije, prisutnog svuda oko nas i u neograničenim količinama; a u vrijeme kada je članak objavljen, radio je na razvoju uređaja za koji je tvrdio da će buduće ratove učiniti beskorisnim.

Tesla i Edison su često predstavljani kao suparnici. Oni jesu bili suparnici do određene granice, u borbi za

premoć naizmjenične i jednosmerne struje iz koje je Tesla izašao kao pobjednik. On je dobio bitku; velika elektrana na Nijagarinim vodopadima i elektrane na mnogim drugim mjestima zasnovane su na njegovom sistemu. U svakom pogledu njih dvojica su bili različiti. Edison je bio genije za praktične i odmah primjenjive pronalaskeske. Tesla, čiji su pronalasci bili daleko ispred njegovog vremena, izazivao je oprečna mišljenja pa su njegovi pronalasci često godinama čekali na priznanje i primjenu.

Međutim, veliki fizičari, kao što su Kelvin (Kelvin) i Kruks (Crookes), go-

vore o njegovim pronalascima kao o čudima. "Tesla je", govorio je profesor Keneli (A. E. Kennelly), sa Univerziteta u Harvardu, prilikom dodjele Edisonove medalje Tesli, "postavio osnove za nova dostignuća širom svijeta... Ono što je on prikazao, predstavljalo je otkrovenje za nauku i umjetnost svih vremena". "Kada bi", primjećuje Behrend (B. A. Behrend), čuveni pisac i inženjer, "trebalo da se odrekemo rezultata rada gospodina Tesle, točkovi industrije bi prestali da se okreću, stali bi električni automobili i vozovi, naši gradovi bi se našli u mraku, mljnovi bi utihnuli i zamrli".

TESLINA BUDUĆNOST

- Predviđanje je nezahvalno. Nijedan čovjek ne može da vidi suviše daleko u budućnost. Napredak i pronalasci se razvijaju u drugačijim pravcima od onih koje smo predviđali. Takvo je bilo moje iskustvo, mada sebi laskam da su događaji potvrdili mnoge razvojne pravce koje sam predviđao u prvoj trećini 20. veka – rekao je davne 1937. godine Tesla časopisu „Liberty“.

- Izgleda da sam uvijek bio ispred svog vremena. Trebalo je da čekam devetnaest godina da proradi elektrana na Nijagari zasnovana na mom sistemu, prošlo je petnaest godina prije nego što je moj patent za bežični prenos signala, objavljen još 1893, našao univerzalnu primjenu. Najavio sam kosmičke zrake i moju teoriju radioaktivnosti 1896. Jedno od najznačajnijih otkrića - rezonantnost Zemlje - kao osnovu bežičnog prenosa energije, a koje sam objavio 1899, mnogi ne razumiju ni danas. Gotovo dvije godine pošto sam obavio prenos električne energije oko čitave planete, Edison, Stajnmec (Steinmetz), Markoni i drugi tvrdili su da je nemoguće bežičnim putem prenijeti preko Atlantika čak ni običan signal. S obzirom da sam nagovijestio toliko mnogo značajnih otkrića, mislim da neću mnogo pogriješiti ako pokušam da predvidim kako će izgledati život u 21. vijeku.

Život jeste i uvijek će biti jednačina čije je rješenje neuhvatljivo, ali ona ipak sadrži određene poznate činjenice. Sa sigurnošću možemo da kažemo da je život kretanje, iako nedovoljno poznajemo njegovu prirodu. Za kretanje je neophodno tijelo koje se pomjera i sila koja ga potiskuje i pomaže da savlada otpor. Čovjek, uopšteno, jeste masa koju potiskuje sila. Otuda se i opšti zakoni u carstvu mehanike, koji važe za kretanje, mogu primijeniti i na čovječanstvo – kazao je tada veliki naučnik.

- Postoje tri načina kako se može povećati energija koja određuje ljudski progres: prvo, možemo povećati

masu. To bi, u slučaju čovječanstva, značilo poboljšanje uslova života, zdravlja, razvoja vrste i slično. Drugo, možemo da smanjimo sile otpora koje usporavaju napredak, kao što su neznanje, glupost i religiozni fanatizam. Treće, možemo da umnožimo energiju ljudske mase ovladavanjem silama univerzuma, kao što je sila sunca, okeana, vjetrova i plime i osjeke.

Prvim metodom ostvarujemo više hrane i opšte blagostanje. Drugim se stvaraju uslovi za mir. Trećim se povećava naša sposobnost da radimo i stvaramo. Napredak, bilo kakav, je nemoguć ukoliko naši naponi nisu usmjereni ka povećanju blagostanja, ka miru i ka stvaralaštvu. Po tome je mehanicističko shvatanje života jedinstveno sa učenjima Bude i Isusa.

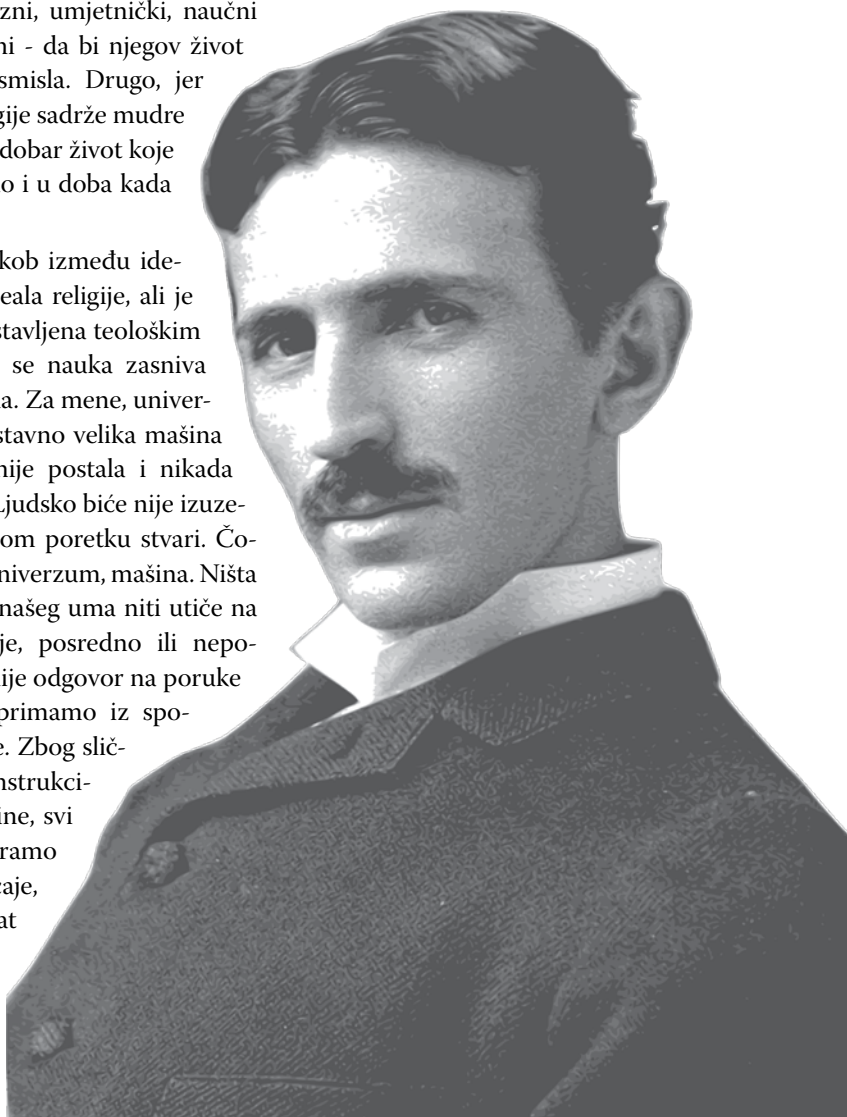
Mada nisam vjernik, u ortodoksnom smisli, oslanjam se na religiju. Prvo, jer svaki čovjek mora da ima neki ideal - religiozni, umjetnički, naučni ili humanitarni - da bi njegov život imao nekog smisla. Drugo, jer sve velike religije sadrže mudre preporuke za dobar život koje važe danas kao i u doba kada su nastale.

Ne postoji sukob između ideala nauke i ideala religije, ali je nauka suprotstavljena teološkim dogmama jer se nauka zasniva na činjenicama. Za mene, univerzum je jednostavno velika mašina koja nikada nije postala i nikada neće nestati. Ljudsko biće nije izuzetak u prirodnom poretku stvari. Čovjek je, kao i univerzum, mašina. Ništa ne dopire do našeg uma niti utiče na naše delovanje, posredno ili neposredno, a da nije odgovor na poruke koje čulima primamo iz spoljašnje sredine. Zbog sličnosti naše konstrukcije i naše okoline, svi slično odgovaramo na slične uticaje, a kao rezultat naših reakcija, dolazimo do razumijevanja. T o k o m

svih ovih vekova, razvijali su se beskonačno složeni mehanizmi. Međutim, ono što mi zovemo “duša” ili “duh”, nije ništa više od zbira svih funkcija tijela. Kada ove funkcije nestanu, nestaju i “duša” ili “duh”.

Ja sam ove ideje iznio daleko prije nego što su bihejvioristi, predvođeni Pavlovom u Rusiji i Votsonom (Watson) u Sjedinjenim državama, objavili koncept svoje nove psihologije. Ovo, očigledno mehanicističko shvatanje nije u suprotnosti sa etičkim shvatanjima života. Opšte prihvatanje ovih postavki ne bi razorilo religiozne ideale. Danas su budizam i hrišćanstvo najveće religije, i po broju vjernika i po značaju. Vjerujem da će njihova suštinska shvatanja izgraditi novu religiju ljudske rase u 21. veku – govorio je Nikola Tesla.

NASTAVIĆE SE..

PUTOPISNA REPORTAŽA

TRNOVAČKO JEZERO (I DIO)

PUT KOJIM SE RJEĐE IDE

Tekst i fotografije: Andrija Kasom

CRNU GORU - MAJUŠNI DRAGULJ NA GEOGRAFSKOJ KARTI SVIJETA PROŠAO SAM UZDUŽ I POPRIJEKO NEKOLIKO PUTA. ZNAM ŠTO ME ČEKA IZA SVAKE KRIVINE, MJESTA SA KOJIH SE PRUŽAJU NAJLJEPŠI POGLEDI NA NAŠA JEZERA, PLANINE, MORE... MISLIO SAM DA SAM OTKRIO SVE ŠTO SE OTKRITI MOŽE, MEĐUTIM, OVAJ NEBRUŠENI DRAGULJ UVIJEK IZNOVA IZNENADI. POSTOJI MJESTO „CRNOGORSKO SRCE“ – TRNOVAČKO JEZERO, SAKRIVENO MEĐU PLANINSKIM DIVOVIMA, KOJI GA LJUBOMORNO ČUVAJU I DO KOJEG SE MORA DOĆI PUTEK KOJIM SE RJEĐE IDE. PUT DO SVAKOG SRCA JE I TEŽAK I DUG.

Trinaestojulski praznici, spojeni sa vikendom, bili su odlična prilika za još jednu novu putošestviju, koju je prelazak mededa preko puta, uz sve ostalo viđeno tog dana, uvrstio u još jednu moju nezaboravnu avanturu.

Krenuli smo u ranim jutarnjim satima, preko Nikšića, Vilusa, Bileće i Gackog kroz koje sam samo prošao, ljepote Klinjeg jezera, ukazani prirodni prizori su me zaustavili. Na lijepo sredenom stajalištu, sa natkrivenim stolovima i klupama, bilo je prvo mjesto mog dužeg zaustavljanja. Neplanirano... Nijesam znao da ovo jezero postoji, stvorio ga je čovjek, kasnije sam saznao.

Jutro suncem okupano, namjestilo je slike kojima nijesam mogao odoljeti. Voda se transformisala u ogledalo, refleksija okolnih brda, zelena i pla-

va boja učinile su svoje, stvorile su nestvarne slike za oči, koje su trajale do trenutka dok vjetar sa okolnih planina nije počeo svoju igru i otjerao ih. I dobro je što je počeo da duva, čekale su me druge zacrtane tačke na ovom putu, dugom 242 kilometra u jednom pravcu. Nastavljajući dalje, prolazili smo kroz nepoznate predjele, ljepote su nas mamile, na svakoj krivini smo se htjeli zaustavljati. Čekali su nas kilometri i kilometri moralo se ići dalje, vrijeme je prebrzo teklo. Dolaskom do Tjentišta morali smo stati. Nijesam sebi mogao dozvoliti da dođem do Tjentišta a da se ne poklonim sjenama 3301 partizanu koji su ostavili svoje živote u bitki na Sutjesci. A, i sami datum,

13 jul, imao je svoju simboliku. Krenuo sam da se penjem krivudavim stepenicama, dok su moji saputnici ostali u podnožjuni.

Krivudave stepenice ukazuju da je vrijeme učinilo svoje, dosta toga bi se trebalo renovirati. Grieh je jedno ovakvo mjesto prepustiti zubu vremenu. I ovdje sam ostao duže od planiranog, grupa mladih posjetilaca me je natjerala na to, istovremeno i obradovala, odlučili su posjetiti ovo slavno mjesto iz naše, ne tako daleke istorije. Uzajamno smo koristili jedni druge za pravljenje fotki koje će nas ovjekovječiti na ovom mjestu. Rado sam htio, u podnožju spomenika, popiti piće sa novim poznanicima, ostao sam uskraćen za to zadovoljstvo, ugostiteljski objekat na parkingu se renovirao i krenuli smo dalje svojim pravcima, oni u pravcu Budve na Sea Dance festival ja u pravcu Nacionalnog parka „Sutjeska“.

Skretanjem sa glavne magistrale put sam nastavio cestom za koju nijesam mogao vjerovati da kao takva može voditi do Nacionalnog parka. Trebalo je biti pravi maher i izbjeći sve rupe i rupčage koje su bile na ovom dijelu puta.

Nevjerovatno! I pored svega, brzo se dođe do rampe NP, platili smo ulaznice od 2,50 eura po osobi i 2 eura za vozilo. Nakon malog časkanja sa mladićem na rampi, nastavili smo put. Uslijedilo je neshvatljivo iznenađenje; makadamski put čovjeku pokida živce, rupa na rupu. Činjenica da sam 13 kilometara od rampe do Vidikovca Prijedor, zadnje tačke do koje se moglo vozilom, vozio preko sat vremena, govori sve. Često sam u sebi postavljao pitanje: „De idu novci od ulaznica“, kad se ne ulažu u ovaj put na kojem smo vide-

li vozila sa polomljenim karterima, parkirana pored puta?! Ko će ovim ljudima ukazati pomoć na putu, kada na ovom prostoru nema ni mobilnog signala, a randžeri su rijetki ili ih skoro nema, mi nijednog nijesmo sreli da obilazi ovu dionicu. Nemarnost ljudi koji brinu o Nacionalnom parku je očigledna, a bezbroj turista iz cijelog svijeta. Neshvatljivo!!! Nervozu koja se počela uvlačiti u meni, otjerala je ne-svakidašnja ljepota ovih predjela. Po ko zna koji put mi je priroda dokazala da je najbolji lijek za sve što nam u trenutku zna pokvariti raspoloženje, vraća mi osmijeh na licu, puni me pozitivnom energijom. Nevjerovatna je njena moć!!!

Na šestom kilometru od rampe postavili smo se. Na parkingu na Dragoš sedlu smo se upoznali sa rendžerom, tako sebe nazivaju, čuvari parka, koji nam je pravio društvo i govorio o NP „Sutjeska“. Sa nama je krenuo stazom, stotinjak metara dugom, kojom smo gazili korijenje starih stabala koji su po površini ispleli svoju mrežu i brzo došli do Vidikovca. Pogled ostavlja bez daha, pod vama se odjednom otvara, pomalo zastrašujuća u svojoj ljepoti, duboka šumovita uvala, gotovo potpuno nepristupačna. U srcu te iskonske ljepote huči vodopad Skakavac, stropoštavajući se u ponor sa preko 70 metara visine. Na drugoj strani kotline se naglo izdižu kamene litice Volujaka, lijevo izdiže najveći vrh Bosne i Hercegovine, Maglić, a desno, u daljini, preko kanjona Sutjeske, vide se vrhovi Zelengore. Pogled za nezaborav!

Prijatan i predusretljiv gorštak, piše poeziju, priuštio nam je recitaciju svoje pjesme o Nacionalnom parku. Mo-

rali smo mu se odužiti na neki način, poslužili smo ga sendvičem sa pršutom i njeguškim sirom, „Nikšićkim“ pivom, kada se krene na ovakve putošestvije naši rančevi su „prodavnica u malom“. Vrijeme je „lećelo“, bili smo iznenađeni pogledom na sat, bližilo se 15 časova, morali smo dalje. Na rastanku nas je pozvao da sledeći put dođemo na 3-4 dana i budemo njegovi gosti u kućici na katunu, i da će biti naš vodič na mjestu koja sami ne možemo obići.

SA SVIH MERIDIJANA

KODA:

SOLARNA KUĆA KOJA
“PUTUJE” SA SVOJIM VLASNICIMAcroenergo.eu/kodasema.com

Mobilne kućice već odavno nisu samo kamperi ili prenamijenjeni autobusi. Za sve one koji ne mogu dugo da borave na jednom mjestu, estonski dizajnerski kolektiv Kodasema kreirao je mobilnu kuću KODA. Prototip ove “pokretne” kuće napravljen je na način da bude u potpunosti energetska nezavisan, a cijela kuća može se rastaviti i pripremiti za selidbu na novu lokaciju u samo četiri sata.

KODA je napravljena od fabrički izrađenih betonskih komponenti koje su odabrane zbog njihove čvrstoće i energetske efikasnosti. Čvrsta struktura omogućuje sklapanje doma na različitim terenima, bez potrebe za postavljanjem temelja. Četvorostruka izolacija uz vakumski izolovane betonske zidove dodatno smanjuje potrebu za potrošnjom energije te omogućuje održavanje ugodne unutrašnje temperature. Svi završni materijali korišteni u izgradnji kuće nijesu toksični, a sama modularnost doma omogućuje povezivanje više KODA u veći životni prostor.

Prototip KODA kuće maksimalno iskorišćava 25 kvadratnih metara prostora u koje su ukomponovani

dnevni boravak, kuhinja, kupaonica i spavaća soba smještena u potkrovlju kuće, ali i prostrana terasa koja povezuje spoljašnji i unutrašnji prostor. Krovni solarni paneli proizvode više energije nego što je potrebno za ugodan život u ovoj kući. Kuća već ima priključke za vodovodnu, kanalizacijsku i elektroenergetsku mrežu, ali može sasvim dobro funkcionisati i kao samostalni objekat neko kratko vrijeme.

Iz Kodaseme pišu: “U našim mislima KODA može postati šta god želite: kuća u centru grada, ljetnikovac na jezeru, udoban kafić, kancelarija, radionica, studio ili čak učionica. Pametni dizajn doma pruža inspiraciju za najbolje iskorišćavanje svakog kvadrata prostora te se može prilagoditi svakoj namjeni”.

Kodasema već ima planove za početak prodaje kuće u Estoniji tokom jeseni i to po cijeni od 85.000 eura. Finalna cijena zavisice o dodacima, a uključuje namještaj i tehničke sisteme kao što su automatizovani IT sistem, grijanje i ventilaciju te sistem za proizvodnju električne energije.

PREPORUKE ZA ČITANJE

Pripremila: Danica Janković

NULTI BROJ (NUMERO ZERO) - UMBERTO EKO

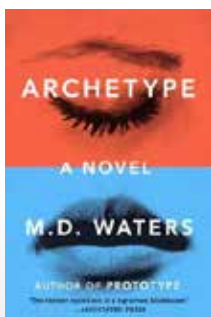
Prošle godine književnu scenu napustio je pisac, filozof, estetičar, semiolog, teoretičar književnosti, esejist i historičar srednjeg vijeka, Umberto Eko. Tim povodom, podsjećamo na jednu od njegovih najznačajnijih knjiga. Riječ je o „Nultom broju“, Ekovom posljednjem ostvarenju, a ujedno i našoj preporuci za vaše slobodno vrijeme.

Kao izuzetan poznavalac medija, Eko čitaoce smješta u uzbuđljivu priču prožetu teorijama zavjere i uticaju medija na ljudske živote.

Radnja se odigrava u Milanu, 1992. godine. Pripovijeda je Kolon, neostvareni student i novinar. U njegov život ulazi Simei sa ponudom da napiše pripovijest o godinu dana pisanja 12 nultih brojeva dnevnog lista „Sjutra“, koji se nikada neće objaviti. Kolona i Simei okupljaju tim novinara sa kojim otkrivaju nezamislive tajne. Jedna od njih je priča o Musolinijevom dvojniku, o tajnim službama koje upravljaju teroristima, političkim prevarama i lažima. Pisanje novina finansira Vimerkate u čijem su vlasništvu televizijski kanal, desetak časopisa, lanac hotela i odmarališta. Njegovom ulogom Eko implicira status moćnika u društvu i time, njihovu želju da ostvare moć nad ljudima, mišljenjem i idejama.

Italijanski književnik u svom djelu otkriva pitanje: „Da li mediji treba da slijede sklonosti ljudi ili da ih stvaraju?“

Odgovor čitaoce navodi na kritičko vrednovanje stvarnosti, posebno u eri kojom dominiraju masovni mediji i internet komunikacija.

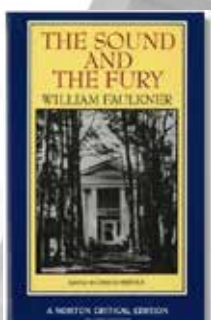
BUKA I BIJES (THE SOUND AND THE FURY) – WILLIAM FAULKNER

„Život je bajka koju idiot priča, puna buke i bijesa, a ne znači ništa.“

Našu drugu preporuku počinjemo stihovima iz Šekspirovog Magbeta koji su poslužili kao inspiracija američkom književniku, Vilijamu Fokneru, za naziv njegovog naprestižnijeg djela.

Radnja se odvija između 1910. i 1928. godine. Tema romana su složeni porodični odnosi – incest Bendžija i Kedi, lomovi u njegovoj ljubavi prema sestri i osjećaju porodične časti. Kroz visprenu naraciju i dijalog ispričana je propast aristokratske porodice Kompson. Otac advokat umire kao hronični alkoholičar, ostavivši za sobom ženu, djecu i služavku. Radnja romana je bez hronološkog reda gdje likovi, Bendžin, Kventin, Džejson i Dizli, iznose vlastita viđenja i sjećanje na iste događaje.

Iako je objavljen 1926. godine „Buka i bijes“ je roman koji je uvijek u vrhu najčitanijih knjiga. Njime je Fokner postigao slavu i svrstao se među najprestižnije američke klasike.

ARHETIP (ARCHETYPE) – M. D. WATERS

„Arhetip“ je akcijski, futuristički triler zanimljiv ljubiteljima različitih žanrova. U sebi sadrži elemente naučne fantastike, ljubavnog, akcijskog i kriminalističkog romana.

Radnja počinje buđenjem glavne junakinje Eme koja, nakon proživljene nesreće doživljava amneziju. Tokom boravka u bolnici predstavljaju joj muža, Declana Burkea, kojeg ne može da prepozna. Njeni snovi protivrječe njegovim riječima, a flešbekovi je podsjećaju na mjesta i događaje kojih se nejasno sjeća, poput strahota rata, logora za odgoj žena, ljubavi prema drugom muškarcu. Potiskujući te snove tokom dana, Emma dopušta svom mužu da je oblikuje u srećno udatu ženu i počinje se zaljubljevati u njega. Kada, nakon oporavka, izade iz bolnice, počinje otkrivati da je istina o njenom nekadašnjem životu drugačija od one u koju je uvjerio muž. Nakon što se u Eminom životu pojavi Noah, njen protivnik iz snova, zid koji je dijelio stvarnost i san, počinje se urušavati.

Relativno mlad roman, izašao 2016. godine, naišao je na pozitivne ocjene kako kod publike, tako i kod kritičkog dijela javnosti.

ZDRAVLJE

TIPOVI KOJI JEDU KRUŠKE I JABUKE

Dr. Biljana Savić, specijalista interne medicine i nutricionista Ordinacija Balans, Nikšić, Mrkošnica
br.1 +382 40 21 38 97; +382 67 26 09 97

Dani su još uvijek hladni, ima snijega i leda dok vam ovo pišem. Nadam se da će situacija da se promijeni dok tekst stigne na cilj. Neuobičajeno niske temperature koje neuobičajeno dugo traju. Čujem sve više komentara da je ljeto mnogo lakše i ljepše za život. Što se hrane tiče, definitivno i jeste tako. Međutim, živimo u podneblju gdje se podrazumijevaju velike oscilacije temperature i raznolike atmosferske pojave, tako da nam nema druge nego da se prilagođavamo situaciji.

Ulazimo u prelazni period, kada će našem organizmu da treba dosta toga, a može da nam se učini da nam je na raspolaganju manje nego što bi bilo dovoljno. Kažem, učini, jer ipak imamo ponudu koja je zadovoljavajuća po sastavu.

Podsjećam samo na nekoliko namirnica, naših, ovdašnjih.

Kisjeli kupus, sad već čuveni prirodni probiotik. Veliki dio našeg imunog sistema nalazi se u sluznici crijeva i zavisi od sastava bakterija koje ga nastanjuju. Probiotici su dobra podrška što boljem sastavu tih bakterija. Tu su još i vlakna, vitamini C i K, gvožđe, antioksidanti, enzimi važni za naš organizam.

Bolji imunitet, bolje varenje, dobra linija – jaki su argumenti da ga jedemo redovno, do isteka zaliha. Najbolji i najbogatiji je kad nije termički obrađen.

Druga namirnica za ovaj put je cvekla. I ona je najdjelotvornija u svježem obliku – sjeckana, rendana, pa i u soku.

Od svega ima najmanje kalorija, a tu su: vlakna, kalijum, mangan, magnezijum, bakar, folati. Betain snižava homocistein u krvi, a homocistein dovode u vezu sa povećanim rizikom od srčanih oboljenja i moždanih udara, jer podstiče stvaranje naslaga na zidovima krvnih sudova. Flavonoidi deluju protivupalno kod zapaljenskih i alergijskih reakcija.

Ovo je doba godine kada je, pored ostalog, i izbor voća ograničen, a ja želim da istaknem krušku. Homer ih je u Odiseji nazvao darom bogova. Za vrijeme Luja XIV smatrana je luksuznim voćem. Porijeklom je iz zapadne Azije. Ovdje se zna za krušku oko 3000 godina. Moguće je da potiču još iz kamenog doba. Spadaju u porodicu ruža, rodake su im jabuke i dunje. Od 18. vijeka kruška postaje sočnija i nešto mekša zahvaljujući kultivisanju. Više je vrsta, različitih oblika, veličina, boja i ukusa. Ipak, neprikosnovenom se smatra stara engleska sorta viljamovka, uzgojena 1796.godine.

Mnoge su se korisne supstance smjestile u krušku. Vitamini: A, B1 (tiamin), B2 (riboflavin), B3 (niacin), B5 (pantotenska kiselina), B9 (folna kiselina), C, E, K. Zatim, minerali: bakar, bor, fosfor, kalijum; manje kalcijuma, gvožđa, magnezijuma, cinka, mangana, fluora.

Napomenimo da bor pomaže organizmu da zadrži kalcijum, čime se sprečava ili usporava osteoporoza.

Duet vitamina C i bakra ima odlično antioksidativno, pa tako i anti-kancerogeno dejstvo.

Trio: beta karotin, vitamin E i vitamin C imaju zavidan antioksidativni efekat koji štiti kožu od starenja (u prevodu anti age).

Antioksidansi su vrlo bitni za jačanje imunog sistema, kao i za zdravlje kardiovaskularnog sistema.

Kada kažemo pektin, obično prvo pomislimo na jabuku, a ustvari ga kruška ima više! On djeluje povoljno na snižavanje holesterola, kao diuretik i ima blag laksativni efekat.

Dijetna vlakna u saradnji sa bakrom pomažu rad debelog crijeva i tako sprečavaju konstipaciju (tvrdu stolicu). Time štite zdravlje debelog crijeva i smanjuju rizik od pojave raka.

Kruška sadrži i sorbitol (polivalentni alkohol), to je čini poželjnom za njegu zuba.

Sto grama kruške ima vrlo malo kalorija, dosta dijetnih vlakana rastvorljivih u vodi i najviše vode, zato je dobrodošla u dijetalnoj ishrani.

Zahvaljujući velikoj količini glukoze i fruktoze, brzo otklanja glad i daje snagu i potrebnu energiju.

U kožici su smješteni mnogi hranljivi sastojci, pa treba jesti sve. Za osobe sa probavnim problemima dobre su kruške sa tankom i mekom korom.

Spada u hipoalergenu hranu, tako da je to jedna od prvih voćki koja se posluži bebi koja tek ulazi u svet gastronomije.

U skladu sa tim, evo predloga za doručak ili užinu: isjeckane kruške, narendani dumbir i kaišičicu meda dodajte u kašu od prosa.

Postoji jedna podjela gojaznosti prema rasporedu masnog tkiva na tip kruške i tip jabuke. Obje voćke su naše dobre, domaće i široko rasprostranjene. Ne budite ni kruška ni jabuka tip, budite tipovi koji jedu kruške i jabuke!

AKTUELNOSTI

NEKA VAS VOZI DOBRA ENERGIJA 3

FORD MONDEO POTROŠAČU IZ PODGORICE

FORD MONDEO

www.epcg.com

Elektroprivreda Crne Gore je tokom 2016. godine organizovala tri ciklusa nagradne igre «Neka vas vozi dobra energija».

U trećem ciklusu, NEKA VAS VOZI DOBRA ENERGIJA 3, glavnu nagradu, automobil FORD MONDEO, dobila je Milica Vukićević iz Podgorice (pretplatni broj 19217654). Ključeve automobila dobitnici je uručio Vladimir Bojičić, izvršni rukovodilac FC Snabdijevanje. Treći ciklus nagradne igra bio je organizovan samo za članove ZLATNOG TIMA, a u bazi za izvlačenje dobitnika našlo se 100.874 potrošača iz kategorije domaćinstva koji su redovno, u kontinuitetu, izmirivali svoje obaveze po osnovu utrošene električne energije od decembra 2015. godine.

Milica Vukićević nije krila svoju sreću i zadovoljstvo: "Nisam očekivala ovu nagradu, čak ni izvlačenje nisam pratila. Ovo je baš vrijedan poklon i želim da se zahvalim Elektroprivredi Crne Gore. Kada su me nazvali da mi kažu da sam dobila automoiol, nisam mogla da vjerujem, bila sam iznenađena, mada redovno plaćamo struju. Automobil ću pokloniti sinu, on ima četvoro djece, tako da će imat ko da ga vozi".

Prilikom uručjenja ključeva, Vladimir Bojičić, izvršni rukovodilac FC Snabdijevanje, naglasio je:

"EPCG je tokom 2016 godine kroz organizaciju šest kola u 3 ciklusa nagradne igre, domaćinstvima u Crnoj Gori pružila mogućnost da redovnim izmirenjem svojih obaveza postanu dobitnici vrijednih nagrada. Dodijelili smo 4 automobila Ford Focus i 2 automobila Ford Mondeo, kao i mnoge druge vrijedne nagrade. I u budućem periodu ćemo nastaviti da nagradujemo one potrošače koji redovno izmiruju svoje obaveze".

Pored automobila, koji su dodijeljeni potrošačima iz Cetinja,

Ulcinja, Herceg Novog, Bara i Podgorice, dodijeljene su i druge vrijedne nagrade: putovanja u inostranstvo, zimovanja, mobilni telefoni, vaučeri za trgovinu u marketima i dr.

Broj domaćinstava koja redovno izmiruju svoje obaveze na kraju januara iznosio je 169.711 ili 51 odsto ukupnog broja domaćinstava. Njima EPCG na računima obračunava 5 ili deset odsto popusta na svoj proizvod odnosno na aktivnu energiju.

44.

kolo nagradne igre za zaposlene
"BUDI U TOKU, BUDI U IGRI"

IZVUČENO DEVET NAGRADA

U OVOM KOLU NAGRADE SU OBEZBIJEDILI: DIREKCIJA ZA ODNOS SA JAVNOŠĆU - PET KNJIGA, LOVČEN OSIGURANJE AD - GODIŠNJE OSIGURANJE KUĆE ILI STANA, OPTIKA „OPTOTIM“ - DVA VAUČERA OD PO 50 EURA I KLUB KOREKTIVNE GIMNASTIKE "ISKRA" MASAŽU.

DOBITNICI POKLON KNJIGE DIREKCIJE ZA ODNOS SA JAVNOŠĆU:

1. Miomir Lečić (TE Pljevlja)
2. Vasilije Bošković (Kolašin)
3. Danilo Nikolić (Snabdijevanje Budva)
4. Nada Adžić (HE Piva)
5. Mladen Folić (CEDIS)

NAGRADA LOVČEN OSIGURANJA A.D. PODGORICA

1. Slavko Daković (Direkcija)

VAUČERE OD 50 EURA ZA KUPOVINU U OPTIKAMA "OPTOTIM" DOBILI SU:

1. Petar Nikolić (Direkcija)
2. Želimir Glomazić (HE Piva)

MASAŽU U KLUBU KOREKTIVNE GIMNASTIKE ISKRA DOBIO/LA JE:

Senka Gvozdenović (Snabdijevanje Budva)

KOMISIJA ZA IZVLAČENJE:

Svetlana Gardašević (SOZ) i Miodrag Vuković (Direkcija za odnose sa javnošću)

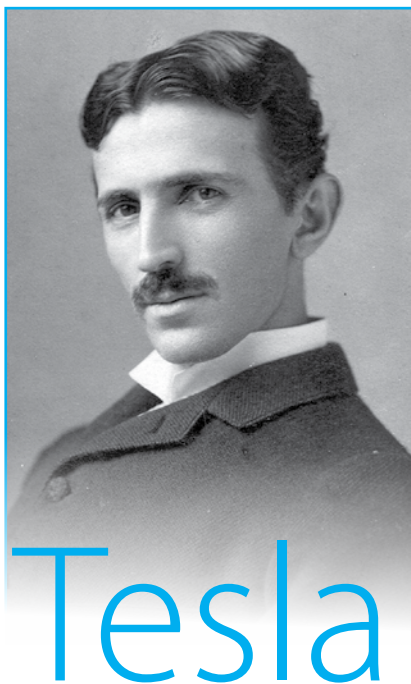
Dobitnicima čestitamo, ostalima više sreće u narednom kolu.

NAPOMENA: Poštovane kolege, obavještavamo Vas da ćemo u obzir uzimati samo kupone sa tačnim odgovorom na nagradno pitanje. Istovremeno, podsjećamo Vas da se, shodno pravilima, učesće u nagradnoj igri obezbjeđuje popunjavanjem isključivo jednog kupona. Svi oni koji budu slali dva ili više kupona, kao i kuponi sa netačnim ili bez odgovora biće unaprijed diskvalifikovani!

REDAKCIJA

NAGRADNO PITANJE U OVOM KOLU:

Koliko je električne energije u 2016. godini proizvela TE „Pljevlja“?

Sama planeta Zemlja očigledno je rotor gigantskog električnog generatora. Zemlja je, dakle, magnet koji se obrće. Tesla je, prema tome, zaključio da nema nikakve potrebe graditi objekte koji proizvode struju, jer Zemlja to već ionako čini. Potrebne su samo antene kojima bi se to ogromno električno polje jednostavno upotrijebilo. Ono bi u potpunosti bilo i ekološki čisto,

Nikola Tesla je genije nauke i neshvaćen naučnik čija su najveća naučna otkrića i dalje neprimijenjena. On je išao trećim putem u fizici koji je u dvadesetom vijeku u potpunosti zanemaren. Razvijale su se relativistika i kvantna mehanika, ideje bez najdubljeg značaja, koje su danas potpuno iscrpljene. Pobjedila je tehnologija zasnovana na nedovoljno promišljenim fundamentima fizike i matematike, i zastranila koristeći zemljine resurse na takav način da to čitavo čovječanstvo danas dovodi u opasnost i ugrožava mu opstanak.

MUDRE MISLI

tanja.nikcevic@epcg.com

Svakom ću priznati pravo da me prevari – osim prijatelju!

Meša Selimović

Mana mnogih ljudi je što žele biti učitelji drugih, a u stvari bi trebali još dugo ostati učenici.

Baruch De Spinoza

Čak i majmuni mogu da padnu sa drveta.

Japanska poslovice

Čovjek je jedino stvorenje koje odbija da bude ono što jeste.

Albert Camus

Samo su dvije stvari beskonačne, svemir i ljudska glupost. Za svemir nijesam baš siguran.

Albert Einstein

Ne dolazi se ratom do mira već sporazumom.

Arapska izreka

Iz veličine dolazi veličina.

Turska izreka

Ako nijesi u stanju da sipaš munje, okani se grmljavine.

Bernar

Glupost je nesalomiva.

Flober

Neprijateljima treba neprekidno opraštati, jer je upravo to ono što ih najviše ljuti.

Oscar Wilde

Vrijeme čini svoje. A ti čovječe?

Stanislav Jerzy Lec

Vara se onaj koji misli da se može odreći cijeloga svijeta. Ipak, onaj koji misli da svijet ne može bez njega, vara se još više.

La Rochfaucauld

Za stado ne može biti dobro ako mu je pastir ovca.

J. W. Goethe

**KLUB KOREKTIVNE
GIMNASTIKE
ISKRA**

TEL: +382 67 20 99 55 ILI +382 67 24 17 85

ADRESA: BULEVAR IVANA CRNOJEVIĆA 73, 81000 PODGORICA

E-MAIL: BACO.DROBNJAK@GMAIL.COM

Vaše Zdravlje
treba da bude na
PRVOM MJESTU

Programi – usluge:

- Korektivna gimnastika za djecu i odrasle
- Školica sporta za djecu
- Joga (za zrave, za osobe sa zdravstvenim problemima, za starije od 65. godina i za trudnice) grupno i individualno
- Energoterapija
- Masaža
- Elektroterapija
- Kineziterapija

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

 Elektronika Privredna Društva AD

IME I PREZIME _____

POSLOVNA JEDINICA _____

BROJ TELEFONA _____

E MAIL _____

ODGOVOR _____

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

 Elektronika Privredna Društva AD

IME I PREZIME _____

POSLOVNA JEDINICA _____

BROJ TELEFONA _____

E MAIL _____

ODGOVOR _____

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

45. KOLO NAGRADNE IGRE ZA ZAPOSLENE "BUDI U TOKU - BUDI U IGRI"

BOGAT NAGRADNI FOND

NAGRADNO PITANJE ►

PRAVILA NAGRADNE IGRE:

Priručnik nagradne igre "Budi u toku - budi u igri" je Direkcija za odnose sa javnošću EPCG. Svrha priređivanja je nagrađivanje zaposlenih, osim u Direkciji za odnose sa javnošću. Jedno lice ima pravo da popuni jedan kupon. Izvlačenje kupona organizuje Direkcija za odnose sa javnošću, a imena dobitnika biće objavljena u narednom broju lista EPCG. Za učešće u igri, potrebno je tačno odgovoriti na nagradno pitanje.

KOLIKO JE ELEKTRIČNE ENERGIJE U 2016. GODINI PROIZVELA TE, „PLJEVLJA“?

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

